

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra slovanských jazyků a literatur
Oddělení ruského jazyka a literatury

Bakalářská práce

A. P. Čechov a dramtizace jeho her na českých divadelních scénách

(A. P. Chekhov and dramatization of his plays in Czech theaters)

Vypracovala: Barbora Klausová
Vedoucí práce: doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.

České Budějovice 2016

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

České Budějovice, 25. dubna 2015

Barbora Klausová

.....

Poděkování

Děkuji paní doc. PeadDr. Zdeňce Matyušové, Ph.D. za její odborné vedení a poskytnutí pomoci při zpracování mé bakalářské práce.

Katedra slovanských jazyků a literatur

Oddělení ruského jazyka a literatury

Pedagogická fakulta, Jihočeská univerzita, České Budějovice

A. P. Čechov a dramtizace jeho her na českých divadelních scénách

Téma mé bakalářské práce je rozděleno na dvě hlavní části. První se věnuje osobě Antona Pavloviče Čechova. Nejdříve jsem se zaměřila na jeho život – dětství, dospívání i dospělý život až do jeho smrti. Po krátké životopisné části následuje dílo A. P. Čechova. Popisovala jsem zde začátky jeho kariéry během studijních let i další hlavní mezníky jeho kariéry jako spisovatele. Také představím Čechovovy nejznámější divadelní hry. V druhé části práce jsem si vybrala 12 českých divadel a u každého jsem zjišťovala, jak často uváděla divadelní inscenace A. P. Čechova. Také jsem o každé hře napsala základní informace.

Práce obsahuje jako přílohy fotky A. P. Čechova, a také fotky z představení jeho her v různých českých divadlech.

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.

Department of Slavic languages and literatures

Department of Russian language and literature

Faculty of Education, University of South Bohemia, České Budějovice

A. P. Chekhov and dramatization of his plays in Czech theaters

The topic of my bachelor's thesis is divided into two main parts. The first one is devoted to personality of Anton Pavlovich Chekhov. At first I focused on his life – childhood, growing up and adulthood until his death. After short biographic part come work of A. P. Chekhov. I described in this part his beginnings of his career during study years and also another main milestones of his career as a writer. I also present his most famous plays. In the second part I chose 12 Czech theaters and I tried to find out, how often they put on the stage plays from A. P. Chekhov. I also wrote basic facts about every play.

This thesis includes as attachments many photos of A. P. Chekhov and photos of performances of his plays in various Czech theaters.

Supervisor of thesis: doc. PaedDr. Zdeňka Matyušová, Ph.D.

OBSAH

1. Úvod	7
2. Anton Pavlovič Čechov	8
2.1. Život	8
2.2. Dílo	10
3. Zpracování divadelních her A. P. Čechova v českých divadlech	14
3.1. Seznam divadel	14
3.2. Národní divadlo Praha	15
3.3. Divadlo Na zábradlí	21
3.4. Činoherní klub	25
3.5. Městská divadla pražská	27
3.6. Národní divadlo Brno	28
3.7. Národní divadlo moravskoslezské	32
3.8. Divadlo J. K. Tyla v Plzni	35
3.9. Jihočeské divadlo	37
3.10. Městské divadlo Mladá Boleslav	39
3.11. Divadlo F. X. Šaldy	40
3.12. Slezské divadlo Opava	41
3.13. Klicperovo divadlo	43
4. Závěr	45
5. Резюме	46
6. Bibliografie	47
7. Dokumentární přílohy	49

1. Úvod

V každém větším městě České republiky můžeme navštívit nějakou divadelní scénu. Divadelnictví bylo jak v minulosti, tak je i v současnosti, v naší zemi velmi populární. Uvádí se nepřeberné množství divadelních her od různých autorů, ale téměř v každém divadelním programu jsou klasičtí dramatici ti, kteří se v něm nejčastěji objevují. Jedním z velmi oblíbených dramatiků mezi divadelními režiséry je bezpochyby Anton Pavlovič Čechov. Já osobně jsem velký divadelní nadšenec, ale také čtenář a mezi mé nejoblíbenější spisovatele řadím mnoho ruských klasiků. Čechovovské povídky a divadelní hry mám velice ráda a proto nebylo těžké se rozhodnout, na jaké téma zaměřit mojí bakalářskou práci.

Rozhodla jsem se proto zmapovat archivy největších českých divadel s činoherními soubory a zjistit, jak často je tvorba A. P. Čechova na českých divadelních scénách uváděna.

V teoretické části práce se chci věnovat životu a dílu A. P. Čechova. Praktickou část zaměřím na samotný repertoár vybraných českých divadel a připojím základní informace o každé inscenaci A. P. Čechova.

2. ANTON PAVLOVIČ ČECHOV

2.1 Život

Anton Pavlovič Čechov se narodil 29. ledna roku 1860 v jihoruském Taganrogu, který se nachází na pobřeží Azovského moře. Narodil se jako třetí ze šesti dětí do kupecké rodiny Pavla Jegoroviče Čechova – otec byl obchodníkem se smíšeným zbožím.

Místo obyčejné základní školy Anton Pavlovič navštěvoval taganrogskou řeckou školu. Poté se, také díky absolvování přípravného kurzu, úspěšně dostal na klasické mužské gymnázium. V rané literární kariéře Anton Pavlovič často používal pseudonym „Čechonte“ – tento pseudonym pochází právě z dob absolvování gymnázium, kdy jeden z jeho učitelů (učitel religionistiky Fjodor Platonovič Pokrovskij) ho takto začal nazývat. Během studia na gymnáziu se ale rodina Čechova dostala do velkých finančních potíží a po bankrotu odjela začít nový život do Moskvy. Anton Pavlovič chtěl však dokončit gymnázium v Taganrogu, takže se za rodinou do hlavního města přestěhoval až po jeho absolvování. Již v době studia na gymnáziu získal své první literární zkušenosti – vydával humoristické povídky do místních časopisů.

V roce 1879 Anton Pavlovič ukončil studium na taganrogském gymnáziu a dostal se na lékařskou fakultu Moskevské univerzity. Medicínu dokončil v roce 1884. Začal pracovat jako lékař v Zvěnigorodu (2 roky v místní nemocnici) a také v městečku Voskresensk (dnešní název – Istra). Ve Voskresensku působil v osmdesátých letech 19. století v místní nemocnici. Do tohoto městečka se dostal díky jednomu z bratrů, který zde pracoval jako učitel. Již během studia na vysoké škole se Anton Pavlovič začal aktivně věnovat literární tvorbě. Přispíval především humornými články do novin a napsal mnoho povídek týkajících se nemocničního prostředí – spisovatel se hodně inspiroval každodenním životem svých pacientů.

V roce 1890 podniknul Anton Pavlovič cestu na Sibiř, směr Sachalin – zde viděl velmi drsné podmínky v tamější trestanecké kolonii. Nejvýznamnější dílo, které sepsal o nucených pracích na Sachalinu, je *Ostrov Sachalin* vydané v roce 1893. Výjimečně jsem zde uvedla název i rok sepsání díla – jinak se ale hodlám dílu Antona Pavloviče Čechova podrobněji věnovat až v další kapitole. Počátkem roku 1892 si spisovatel koupil malou usedlost v Melichovu, nedaleko od Moskvy, a i zde působil jako lékař. Tento pobyt jej po umělecké stránce velmi obohatil, pomohl mu opět více proniknout do života rolníků a

dalších jeho pacientů a vznikaly další jeho díla inspirovaná nejen každodenním ruským životem. V Melichovu žil až do roku 1899 a odhaduje se, že za toto období sedmi let napsal 42 děl. Není náhodou, že jedno z nejznámějších muzeí věnované A. P. Čechovovi je až do dnes v Melichovu. V této době Anton Pavlovič také velmi cestoval po celé Evropě.

Na konci roku 1898 dramatik koupil pozemek na Jaltě (na Krymském poloostrově) a nechal si zde postavit dům. I díky doporučení lékařů se v roce 1899 na Jaltu přestěhoval, jelikož byl těžce nemocen a jeho nemoc se začala zhoršovat. Anton Pavlovič měl plicní tuberkulózu. Je velmi těžké určit, kdy přesně se tato nemoc u dramatika začala projevovat. Často se můžeme dočíst, že již během studentských let trpěl bolestmi způsobenými příznaky tuberkulózy, dále se také mnoho badatelů domnívá, že tuberkulózou se nakazil během prvních let praxe od některého pacienta. Co ale víceméně jisté je, že velmi klíčovou roli v této nemoci hrála cesta na Sachalin – zima, mokro, špatné podmínky na cestě... Po roce 1900 se Čechov začal více zabývat dramatickou tvorbou a díla, která od něj zná celý svět, jako jsou „Tři sestry“ nebo „Višňový sad“, pocházejí právě až z tohoto pozdního období jeho tvorby.

Teprve ve svých 41 letech se Anton Pavlovič oženil – vzal si známou ruskou herečku Olgu Knipperovou. Soužití to ale bylo na dálku – Čechov musel díky své nemoci pobývat na Krymu a Olga účinkovala v moskevských divadlech. Děti se tento pár bohužel nedočkal. Rok po svatbě Olga potratila, další dítě už nepřišlo. V posledním roce jeho života se tuberkulóza velmi zhoršila a manželku napadlo převézt manžela do německých lázní Badenweiler. Anton Pavlovič se ale již z nemoci vyléčit nedokázal a tento významný ruský spisovatel a dramatik zemřel 15.7.1904. Po smrti byl převezen do jeho milovaného Ruska a byl pochován v Moskvě na Novoděvičím hřbitově. (*viz obrazové přílohy číslo 1 - 8*)

2.2 Dílo

Literární začátky Antona Pavloviče jsou patrné již v době studia na gymnáziu v Taganrogu – zde psal pod pseudonymem „Antoša Čechontě“. Především se zaměřoval na psaní humoristických povídek pro místní taganrogské časopisy. Často využíval prvků satiry a nostalgie. V podobné literární činnosti pokračoval i během studia na vysoké škole v Moskvě. Publikoval anekdotické povídky například v časopisech *Strekoza*, *Budilnik*, *Zritěl* či *Oskolki*. Mezi známé povídky té doby patří například „Chameleon“ (Хамелеон) nebo „Smrt úředníka“ (Смерть чиновника). Obě tyto prózy pojednávají o ubohosti prostého ruského úředníka. Čechov se často v rané tvorbě zaměřoval na život prostého obyvatelstva na ruském venkově i díky tomu, že po vysoké škole se aktivně věnoval profesi lékaře mimo velká ruská města a byl fascinován příběhy a životy svých pacientů. V tomto období vzniklo mnoho děl právě z lékařského prostředí – „Neštěstí“ (Несчастье), „Chirurgie“ (Хирургия), „Mrtvé tělo“ (Мертвое тело) nebo „U pitvy“. Do konce 80. let vznikla také díla APČ, která se stala oblíbenými náměty divadelních i filmových zpracování – „Medvěd“ (Медведь, 1888) nebo „Námluva“ (Предложение, 1888). Ráda bych zmínila také dílo „Jubileum“ (Юбилей) z roku 1891 – toto dílo se také řadí s dvěma předchozími za velmi povedené jednoaktové humoresky zpracovávané do dnešních dní. Prvním velmi oblíbeným dramatem se stalo dílo „Ivanov“ (Иванов), které napsal Čechov v roce 1887. V tomto díle se objevuje tematika „zbytečného člověka“ – typický jev ruské literatury 19. století, kdy se hrdina, i přes své dobré postavení ve společnosti, cítí zbytečný a má poté velmi pasivní přístup k životu. Typ hrdiny - „zbytečného člověka“ využívali ve své tvorbě například Puškin nebo Lermontov.

Určitá změna v tvorbě Antona Pavloviče nastala na konci 80. let 19. století. V jeho dílech se stále více a více začínají objevovat tak typické rysy pro dílo Čechova, jako je především velký důraz na psychologii postav jeho děl; kritika společenských vztahů; velká symbolika a určitá těžká atmosféra díla. Častými prvky v příbězích jsou také rezignace a beznaděj – děj je většinou naprosto každodenní bez překvapení a větších zvrátů, postavy mají hodně fantazie a nadějí v lepší zítřky, které se ale neuskuteční. Tato touha po větším štěstí se přetváří v pesimismus a již zmíněnou rezignaci. Dalším rysem, kterého je možné si povšimnout, je psaní pomocí náznaku. To se ukazuje hlavně otevřenými konci děl a nevyslovenými výpověďmi. Ne nadarmo se Anton Pavlovič Čechov řadí mezi mistry tzv. psychologického dramatu. Stále více se hlavními hrdiny začali stávat lidé ze střední třídy obyvatelstva – lékaři, důstojníci, učitelé, studenti, apod.

V roce 1890 Anton Pavlovič vycestoval na Sibiř, na Sachalin a tři roky poté vydal velmi obsáhlé dílo s názvem „Ostrov Sachalin“ (Остров Сахалин, 1893-1895). Toto dílo je reportáží poukazující na poměry života v trestanecké kolonii. Devadesátá léta jsou považována v tvorbě Antona Pavloviče Čechova za léta prozaické tvorby – kromě Ostrova Sachalinu vzniká mnoho dalších výborných próz: „Souboj“ (Дуэль, 1891), „Pavilon č. 6“ (Палата № 6, 1892) - popis poměrů v nemocnici pro duševně choré), „Dům s mansardou“ (Дом с мезонином, 1896), „Dušička“ (Душечка, 1899) nebo „Dáma s psíčkem“ (Дама с собачкой, 1899). Po přestěhování do sídla v Melichově a žití v této usedlosti vznikly povídky s vesnickým motivem – „Mužici“ (Мужики, 1897), „V rokli“ (В овраге, 1899) či „Nové sídlo“ (Новая дача, 1899).

Přelom devatenáctého a dvacátého století se často nazývá vrcholným obdobím tvorby Čechova. Vznikla nejslavnější dramata, která jsou do dnešní doby velmi populární a zpracovávána v divadlech nejen v Rusku, ale i u nás a po celé Evropě. Mluvím o čtyřech hrách – „Racek“ (Чайка, 1896), „Strýček Váňa“ (Дядя Ваня, 1897), „Tři sestry“ (Три сестры, 1901) a „Višňový sad“ (Вишнёвый сад, 1904). V praktické části mé práce budu nejčastěji hovořit o těchto čtyřech hrách. Chtěla bych proto stručně představit děj a hlavní hrdiny her.

Racek

Děj Racka začíná po neúspěšné premiéře hry dramatika Konstantina Trepleva – syna stárnoucí herečky Iriny Arkadinové – na venkovském statku, kde bydlí. Hlavní roli v této hře ztvárnila Nina Zarečná – začínající herečka a velmi naivní dcera jednoho bohatého statkáře. Treplev je do ní velmi zamilovaný, Nina se ale zamiluje do Borise Trigorina. Trigorin byl přítel Iriny a velmi mladý, hezký a úspěšný spisovatel. Ten byl očarován mládím a krásou Niny. Na statku ještě žije správce a jeho dcera Máša. Ta je nešťastně zamilovaná do Trepleva. Nina a Trigorin odjíždí do Moskvy, kde se spolu sejdou. Zbylé postavy zůstávají nešťastné ze své nenaplněné lásky.

Děj pokračuje po dvou letech, kdy se velmi nešťastná Nina vrátí na statek. S Trigorinem otěhotněla, ale dítě zemřelo. Jejich vztah se rozpadl a Trigorin se vrátil k matce Trepleva. Nina si stěžuje, že nedokáže být dobrou herečkou. Máša si vzala učitele Medvěděnka a

stala se z ní alkoholička. Treplev nikdy nepřestal Ninu milovat. Při jejich setkání se mu Nina svěří, že stále miluje Trigorina. Treplev se poté z nešťastné lásky zabije.

Strýček Váňa

Děj hry Strýček Váňa se, stejně jako Racek, odehrává na typickém ruském statku. Postarší profesor Serebrjakov se svou novou manželkou Jelenou Andrejevnou se přistěhují za rodinou jeho zesnulé ženy na venkov. To ale vadí jeho švagrovi Ivanu Petroviči – profesora nemá rád. Myslí si o něm, že je to ztroskotanec s několika tituly. Ivan Petrovič zasvětil celý život práci na statku, aby mohl profesora živit a díky tomu přišel o naplnění podstaty jeho života.

Do Jeleny se zamiluje Astrov – přítel Váni. Astrova ale miluje dcera Serebrjaka slečna Soňa. Ta žije na statku společně se strýčkem Váňou. Astrov ale o Soňu nestojí, chce získat Jelenu – ta ale zůstává věrná Serebrjakovi. Váňa se nakonec pokusí profesora Serebrjakova zabít, profesor poté odjede zpět s Jelenou do města a Váňa mu nadále bude posílat měsíční renty, na kterých byl profesor závislý. Po jejich odjezdu se vše vrátí do starých kolejí, strýček Váňa a Soňa dále pečují o statek.

Tři sestry

Děj se točí okolo tří sester, které se jmenují Irina, Máša a Olga. Všechny tři žijí společně ve svém domě v ruském maloměstě. Nejmladší Irina dříve bydlela v Moskvě, ale vrátila se za sestrami a od té doby touží po návratu do velkoměsta. Nejstarší Olga je učitelka zdejšího gymnázia a prostřední Máša je vdaná za profesora Fedora Iljiča Kullygina. V dramatu také vystupuje jejich bratr Andrej Sergejevič Prozorov. Všichni hlavní hrdinové touží po štěstí.

Děj začíná narozeninami Iriny. Mezi hosty na narozeninách je baron Tuzenbach, štábní kapitán Solenyj a velmi nafoukaná a zlá Nataša Ivanovna. Irina prohlásí, že bude stále pracovat a jak je krásná – oba muži, baron i štábní kapitán, se chtějí Irině zalíbit. I když nikdy nepracovali, tak se začnou vytahovat, že pracovat začnou a že smysl života je v práci. Andrej Sergejevič se zamiluje do Nataši a vezme si ji za ženu. Nataša se přestěhuje do domu, začne velmi poroučet, nadávat a každý ji musí poslouchat.

Sestry měly od mala služku Anfisu, ale Nataša ji vyžene. Olga dostane místo ředitelky gymnázia. Irině se stále nedaří vrátit se do Moskvy, sestra Olga ji přemlouvá, aby si vzala barona Tuzenbacha. Ta, i přes to, že neopětuje jeho city, se rozhodne se za něj provdat. Solenyj ale Tuzenbach urazí, nastane mezi nimi souboj a Tuzenbach je zabit. Manžel Máši je poslán s armádou do Polska. Drama končí tím, že sestry zůstávají i nadále samy.

Višňový sad

Poslední dílo dokončené Čechovem začíná příjezdem majitelky panství Raněvské i se svou sedmnáctiletou dcerou Aňou do Ruska poté, co se v Paříži starala o svého muže a snažila se překonat fakt, že jí zemřel syn Gríša. Její statek je velmi zadlužený, ačkoliv se o něj celou dobu starala její adoptivní dcera Varja. Starý rodinný přítel Lopachin – bohatý a úspěšný podnikatel – překládá rodině jediné možné řešení. Navrhuje višňový sad pronajmout chatařům. To jak Raněvskaja, tak i její bratr Gajev odmítají, jelikož nechtějí přijít o místo, na které mají tolik vzpomínek z dětství a dospívání.

Varje se Lopachin moc líbí, on ale její city neopětuje, zdá se být pasivní. Rodina žije dál jako nic, ale když nastane den dražby, tak je velmi překvapí, kdo se stal novým vlastníkem sadu – Lopachin. Ten plánuje sad opravdu vykácet a pronajmout pozemky chatařům. Všichni vstupují do nové životní etapy a loučí se těžce se sadem. Raněvskaja se vrací do Paříže. Hra končí monologem jejich starého komorníka Firse, kterého omylem nechali na panství. (*viz obrazové přílohy číslo 9 – 11*)

3. Zpracování divadelních her A. P. Čechova v českých divadlech

3.1 Seznam divadel

V mé praktické části práci jsem se zaměřila na zpracování divadelních her Antona Pavloviče Čechova na scénách největších a nejvýznamnějších českých divadel. Sestavila jsem e-mail, který jsem poté zaslala na příslušná oddělení a požádala jsem divadlo o spolupráci – většina divadel odpověděla velmi kladně. K dispozici na zpracování této části jsem měla především online archivy, které v dnešní době vede téměř každé české divadlo. Dále mě několik divadel poslalo i další informace jako recenze na určité hry, novinové výstřižky, fotky či pozvánku na osobní návštěvu. V obrazové příloze je tento mail k nahlédnutí.

Nakonec jsem se zaměřila na divadelní inscenace Čechova ve 12 českých divadlech. Mezi tato divadla patří pět pražských – Národní divadlo, Divadlo na Zábřadlí, Činoherní klub a tzv. Městská divadla pražská. Pod tento spolek patří dvě divadla – ABC a Rokoko. Z brněnských divadel jsem vybrala Národní divadlo Brno. Dále je to plzeňské Divadlo J. K. Tyla, českobudějovické Jihočeské divadlo, Městské divadlo Mladá Boleslav, Divadlo F. X. Šaldy z Liberce, Slezské divadlo Opava, Klicperovo divadlo v Hradci Králové a ostravské Národní divadlo moravskoslezské.

Pracovala jsem se všemi dostupnými informacemi o divadelních scénách České republiky, které šly najít do února roku 2016. (*viz obrazová příloha č. 26*)

3.2 Národní divadlo Praha

Anton Pavlovič Čechov je velmi populárním dramatikem v pražském Národním divadle – především na scénách Stavovského a Národního divadla. Dohromady bylo v Národním divadle zpracováno 16 titulů od Čechova a během let se na těchto inscenacích vystřídaly nejvýznamnější herci i režiséři, které v té době bylo možné v Národním divadle vidět.

S dílem Čechova je v České republice také velmi úzce spjat herec, ale také velmi nadaný překladatel, Leoš Suchařípa. Leoš Suchařípa proslul především svojí hereckou kariérou, ale i díky tomu, že studoval divadelní vědy v Moskvě, byl i velmi dobrý překladatel, který se zaměřoval na ruskou prózu a především divadelní texty. Přeložil celé dramatické dílo A. P. Čechova, který byl jeho nejoblíbenějším autorem. Kromě A. P. Čechova také přeložil mnoho divadelních her N. V. Gogola, M. Gorkého, A. N. Ostrovského a dalších ruských autorů. Tyto překlady jsou dodnes velmi populární na scénách českých divadel. Právě Národní divadlo využilo překladů tohoto překladatele ve velké míře – například hry Racek, Strýček Váňa či Višňový sad. V poslední zmíněné inscenaci si v sezoně 1995/1996 sám Leoš Suchařípa zahrál. Dalším divadlem, které nejednou po těchto překladech sáhlo, je Divadlo Na zábradlí.

Seznam titulů, které Národní divadlo uvedlo:

„Dobrý konec“

uvedeno dvakrát:

a) 7.10.1921 - v rámci „Představení ve prospěch hladovějícího Ruska“ ve Stavovském divadle

b) sezony 1959/1960, 1960/1961 – v rámci „Život a dílo A. P. Čechova“ (slavnostní matiné ke 100. výročí narození A. P. Čechova) – celkem 8 představení

„Chirurgie“

sezony 1959/1960, 1960/1961 - uvedeno také v rámci „Život a dílo A. P. Čechova“ (slavnostní matiné ke 100. výročí narození A. P. Čechova) – celkem 8 představení

„Choristka“

24.9.1954 – uvedeno v rámci „Slavnostní večer k 50. výročí smrti Antona Pavloviče Čechova“

„Ivanov“

o zpracování této divadelní hry bohužel v archivu Národního divadla nelze dohledat žádné informace

„Labutí píseň“

uvedeno třikrát:

a) sezona 1901/1902 – 4 představení, derniéra 7.9.1904 (v režii velmi významného a na přelomu 19. a 20. století velmi aktivního inscenátora a herce Josefa Šmahy, který si v této hře i zahrál)

b) 24.9.1954 – uvedeno v rámci „Slavnostní večer k 50. výročí smrti Antona Pavloviče Čechova“

c) sezony 1959/1960, 1960/1961 – v rámci „Život a dílo A. P. Čechova“ (slavnostní matiné k 100. výročí narození A. P. Čechova) – celkem 8 představení

„Lesní duch“

sezony 1973/1974, 1974/1975, 1975/1976 – 48 představení (v režii Jana Kačera, herecké obsazení: Emil Konečný, Miloš Nedbal, Libuše Šafránková, Jana Hlaváčová, Bořivoj Navrátil, Jana Boušková, Petr Kostka, Rudolf Hrušínský a další) (*viz obrazové přílohy číslo 12,13*)

„Medvěd“

uvedeno dvakrát:

a) sezona 1904/1905 – 6 představení, derniéra 20.3.1907

b) 9.12.1916 - představení pořádané Klubem pensistů Národního divadla

„Námluvy“

uvedeno dvakrát (režie pokaždé jiná, herecké obsazení téměř stejné – např.: Ludmila Danzerová a Jindřich Mošna) :

a) sezony 1889/1890, 1890/1891 – 6 představení

b) od roku 1900 do roku 1907, derniéra 28.4.1907 – celkem 22 představení

„Poliňka“

sezony 1959/1960, 1960/1961 – v rámci „Život a dílo A. P. Čechova“ (slavnostní matiné ke 100. výročí narození A. P. Čechova) – celkem 8 představení

„Racek“

uvedeno dvakrát:

a) sezony 1960/1961, 1961/1962 – 87 představení, premiéra 4.3.1960 - slavnostní premiéra k 100. výročí narození A. P. Čechova v rámci světových kulturních výročí, derniéra 27.5.1962

(v režii Otomara Krejči, herecké obsazení: Vlasta Fabianová, Jan Tříška, Luba Skořepová, Dana Medřická, Radovan Lukavský a další) *(viz obrazová příloha číslo 14)*

b) od roku 2011 do roku 2015 – 69 představení, 1. premiéra 9.6.2011, 2. premiéra 10.6.2011, derniéra 17.6.2015; zajímavostí hry bylo, že hlediště bylo umístěno na jevišti a sedadla nebyla číslována

(v režii Michala Dočekala, herecké obsazení: Tatjana Medvecká, Jan Dolanský, Magdaléna Borová, Eva Josefíková, David Prachař, Saša Rašilov a další)

"Z premiéry Čechovova Racka ve Stavovském divadle se neočekávaně stala událost sezony. Inscenace Michala Dočekala je silná a také velmi současná, i když navenek působí možná docela "obyčejně". Jako by se inscenátorům i hercům skoro zázračně podařilo nahmatat pulzující srdce textu a pak už "jen" následovat jeho tep. I v čechovovských interpretacích zběhlý divák si během představení připadá trochu jako slepec, který prohlédl. Každá věta najednou dává smysl, skrze autorovy dialogy se nám před očima rodí autentické a naprosto současné postavy. Tahle hra, že byla napsaná před sto lety?"

Marie Reslová, *Hospodářské noviny* 14. 6. 2011¹

(viz obrazová příloha číslo 15)

„Strýček Váňa“

uvedeno čtyřikrát:

a) sezona 1900/1901 - 5 představení, derniéra 2.10.1901

b) 7.4.1906 - pohostinská hra Uměleckého divadla z Moskvy

c) od roku 1990 do roku 1993 – 65 představení, 1. předpremiéra 28.6.1990, premiéra 12.9.1990, derniéra 20.5.1993

(v režii Ivana Rajmonta, herecké obsazení: Zuzana Bydžovská, Luba Skořepová, Miroslav Donutil, Alois Švehlík, Miroslav Etlzer a další) (viz obrazová příloha 16)

d) sezony 2013/2014, 2014/2015 – 41 představení, 1. premiéra 14.3.2013, derniéra 20.6.2015 ; zajímavostí je, že píseň Wild World od Cata Stevense a skladbu Petra Haase nahrála pro tuto inscenaci populární česká kapela Please The Trees

(v režii Michala Dočekala, herecké obsazení: Lucie Žáčková, Iva Janžurová, Igor Bareš, Saša Rašilov, František Němec a další)

Na rozdíl od Racka, zpracovaného taktéž Dočekalem ale o dva roky dříve, recenze na toto nové zpracování Strýčka Váni nebyly velmi kladné. Přikládám úryvek z recenze uveřejněné na serveru Novinky.cz z 18.3.2013:

„Činohra pražského Národního divadla vrátila na scénu jednu z nejúžasnějších her o kocovině ze zmarněného života. Jestliže Rajmontova inscenace Strýčka Váni před dvaadvaceti lety poměrně přesně mapovala skepsi generace čtyřicátníků, režisér Michal Dočekal měl dle předpremiérových vyjádření větší ambice – kromě krize středního věku postihnout i sebereflexi dnešní společnosti.

I proto oblékl Čechova do současných kostýmů s řadou současných atributů – od archaické ledničky a silonových sušáků na prádlo až po elektrickou kytaru či plastové kelímky, z nichž postavy usrkávají čaj i šampaňské. Zůstalo však pouze u vnější ilustrace, stejně jako v případě řady dalších doslovných scénických prvků.

---

¹ <http://archiv.narodni-divadlo.cz/default.aspx?jz=cs&dk=Inscenace.aspx&ic=5532&pn=256affcc-f002-2000-15af-c913k3315dpc&sz=0&zz=OPR&fo=000>

Hořké poselství textu se rozplynulo v nekonzistentním tvaru, sahajícím od grotesky až k patetickému melodramatu, a ve stylově roztržitém herectví.“²

„Štába Přišibejev“

24.9.1954 – uvedeno v rámci „Slavnostní večer k 50. výročí smrti Antona Pavloviče Čechova“

„Tlustý a tenký“

uvedeno dvakrát:

a) 24.9.1954 – uvedeno v rámci „Slavnostní večer k 50. výročí smrti Antona Pavloviče Čechova“

b) sezony 1959/1960, 1960/1961 – v rámci „Život a dílo A. P. Čechova“ (slavnostní matiné k 100. výročí narození A. P. Čechova) – celkem 8 představení

„Tři sestry“

uvedeno třikrát:

a) sezony 1906/1907, 1907/1908 – 13 představení; z této inscenace existují krásné dobové fotografie, na kterých si jde všimnout módy začátku dvacátého století (*viz obrazové přílohy číslo 17,18*)

b) sezona 1931/1932 – 10 představení, premiéra 9.1.1932, derniéra 18.2.1932

c) od roku 1955 do roku 1958 – 53 představení, premiéra 7.11.1955, derniéra 25.6.1958; inscenace vznikla k 38. výročí Velké říjnové socialistické revoluce (v režii Zdeňka Štěpánka, herecké obsazení: Jan Pivec, Vladimír Ráž, Olga Scheinpflugová, Vladimír Leraus, Jarmila Krulišová a další)

„Višňový sad“

uvedeno pětkrát:

a) sezony 1918/1919, 1919/1920 – 12 představení

b) sezony 1951/1952, 1952/1953 – 49 představení, premiéra 16.9.1951, derniéra 1.2.1953

---

² <http://www.novinky.cz/kultura/296324-strycek-vana-v-nd-krumpacem-na-cechova.html>

(v režii Antonína Dvořáka, herecké obsazení: Olga Scheinpflugová, Vlasta Fabianová, Jarmila Krulišová, Eduard Kohout, Zdeněk Štěpánek, František Filipovský a další)

c) sezona 1967/1968 – 20 představení, premiéra 17.11.1967, derniéra 9.5.1968

(v režii Jaromíra Pleskota, herecké obsazení: Luděk Munzar, Jana Hlaváčová, Vlasta Fabianová, Klára Jerneková, Josef Kemr a další)

d) od roku 1984 do roku 1986 – 50 představení, 1. předpremiéra 26.6.1984, 1. premiéra 13.9.1984, derniéra 7.5.1986

(v režii Lubomíra Vajdičky, herecké obsazení: Jana Hlaváčová, Jana Boušková, Tatjana Medvecká, Jarmila Krulišová, František Filipovský, Josef Kemr, Petr Štěpánek a další)

e) od roku 1996 do roku 1998 – 59 představení, premiéra 16.5.1996, derniéra 6.1.1998

(v režii Ivana Rajmonta, herecké obsazení: Jana Preissová, Tatiana Vilhelmová, Miroslav Donutil, Jan Kačer, Oldřich Kaiser, Jiří Lábus, Leoš Suchařípa, Pavel Kříž a další)

(viz obrazová příloha číslo 19)

„Zločinec“

sezony 1959/1960, 1960/1961 – v rámci „Život a dílo A. P. Čechova“ (slavnostní matiné k 100. výročí narození A. P. Čechova) – celkem 8 představení

3.3 Divadlo Na zábradlí

Na scéně tohoto pražského divadla bylo uvedeno pět titulů z díla Antona Pavloviče Čechova.

Tři z těchto inscenací byly režírovány Petrem Léblem – velmi výraznou postavou českého divadla konce minulého století. Sám Petr Lébl považoval Čechova za jednoho ze svých nejoblíbenějších dramatiků a v životě režiséra sehrál velmi významnou roli až do úplného konce. Ráda bych se ve zkratce zmínila o tomto člověku v následujícím odstavci, jelikož je úzce spjat jak s Čechovem, tak s Divadlem Na zábradlí.

Petr Lébl se narodil v Praze v roce 1965 a již od mládí se velmi zajímal o divadlo. Od svých patnácti let byl členem amatérského divadelního souboru Dopravních podniků DOPRAPO (poté Jak se vám jelo, později JELO). Vystudoval střední průmyslovou grafickou školu a do toho již začal působit jako herec i začínající režisér. Petr Lébl byl známý jako velmi nápaditý režisér, scénograf, herec i výtvarník. Hned ze začátku kariéry se proslavil „Groteskou“ od Kurta Vonnegata – nejen, že hru zrežíroval, tak si i zahrál hlavní roli. Lébl se také snažil dostat na FAMU – neúspěšně. Přihlásil se poté na DAMU, kam se dostal, ale školu nedokončil – ironií je, že sám na ní pak začal vyučovat. Před působením na scéně Divadla Na zábradlí režíroval dvě inscenace v Divadle Labyrint (rok 1992). V roce 1993 se stal hostujícím režisérem, poté stálým režisérem a po smrti Jana Grossmana dokonce i uměleckým šéfem Divadla Na zábradlí. Lébl byl hodně složitá osobnost, kterou podle vyjádření velkého množství herců, s kterými spolupracoval, bylo možné buď milovat, nebo nenávidět. Mnohým nesedl, mnohé naopak oslnil velkým charismatem. Měl velké psychické problémy, trpěl depresemi a divadlu věnoval všechn svůj čas a sílu – nenesl dobře jakékoli špatné kritiky jeho her. První hra od Čechova, kterou Lébl zrežíroval, byla Racek – tato hra měla velikou zpětnou vazbu. Pojal ji, jako všechny tři hry Čechova, velmi originálně a tím zaujal mnohé kritiky. Další následoval Ivanov a jako poslední Strýček Váňa. Samozřejmě, že mezi tím zpracoval i jiné divadelní hry (např.: „Revizor“ od N. V. Gogola či „Naši Naši furianti“ od L. Stroupežnického). Žádné z nich ale nepřinesly takový úspěch jako právě ty od Čechova – byla to vrcholná doba kariéry Lébla. Strýček Váňa byl podle Léblových slov jeho nejvydařenější inscenací a tvrdil, že již nic lepšího nevytvoří. Deprese stále přetrvávaly, Lébl se před známými zmiňoval o myšlence sebevraždy. A to se 12. prosince 1999 opravdu stalo. Stalo se to přímo na jevišti (v provazišti) Divadla Na zábradlí. Ještě než tak učinil, postaral se o scénář vlastního pohřbu, vydal detailní pokyny (poslané přátelům poštou) a na dveře své pracovny v

Divadle Na zábradlí přilepil lístek „Jsem na jevišti“. Strýček Váňa byla poslední divadelní inscenace tohoto velmi talentovaného režiséra – dle slov herců i kritiků jednoho z největších talentů 90. let. Petr Lébl si vzal život v 34 letech.

Seznam titulů, které Divadlo Na zábradlí uvedlo:

„Tři sestry“

od roku 1987 do roku 1990 – 42 představení, premiéra 3.12.1987, derniéra 18.6.1990
(v režii Borise Ščedrína, herecké obsazení: Jana Preissová, Jiří Bartoška, Tereza Brodská, Jan Přeučil, Pavel Zedníček a další)

„Racek“

od roku 1994 do roku 1999 – není znám počet odehraných inscenací, premiéra 20.4.1994, derniéra 12.6.1999; toto představení bylo natočeno jako divadelní záznam Českou televizí ve dnech: 8.-10.11.1995; Cena Alfréda Radoka za nejlepší inscenaci roku 1994
(v režii Petra Lébla, herecké obsazení: Barbora Hrzánová, Jiří Ornest, Radek Holub, Magdaléna Sidonová, Bohumil Klepl, Leoš Suchařípa, Jan Hrušínský a další)
(viz obrazové přílohy číslo 20,21 a 22)

„Ivanov“

od roku 1997 do roku 2005 - není znám počet odehraných inscenací, premiéra 15.4.1997, derniéra 22.3.2005; toto představení bylo také natočeno Českou televizí; Cena Alfréda Radoka za nejlepší inscenaci roku 1997
(v režii Petra Lébla, herecké obsazení: Bohumil Klepl, Eva Holubová, Leoš Suchařípa, Petr Čtvrtníček, Karel Dobrý a další)

„Strýček Váňa“

od roku 1999 do roku 2008 – 166 představení, premiéra 14.10.1999, derniéra 28.5.2008; tato inscenace byla také natočena Českou televizí

(v režii Petra Lébla, herecké obsazení: Leoš Suchařípa, Alois Švehlík, Eva Holubová, Bohumil Klepl, Zdena Hadrbovcová, Jiří Ornest a další)

„Strýček Váňa je hrou o apatii, zbytečnosti a v podstatě již iluzorní otázce JAK ŽÍT. Realita životního pocitu čechovovských postav je ohraničená stavem imanentní nesvobody v každé z nich. Útěky jsou nemožné, neboť předurčení nabývá významové konvence nad logikou i touhou. V Divadle Na zábradlí je možné po otevření velkých vrat nahlédnout do takového světa, kde mezilidské vztahy mají základ právě v pocitu zklamání z okolního světa. Avšak hrozivý fatalismus, který po tragické smrti režiséra Petra Lébla v této inscenaci každý viděl, snad již odvál čas. Představení na rozloučenou "fenoména" mladé režisérské generace je ovšem ke škodě celého českého divadla také jeho poslední provokací logickými kontrasty. Nezpochybnitelné je i Léblovo bravurní vedení herců po nejistých šikmých plochách procesu hledání. V navždy posledním představení Petra Lébla vynikající výkony podávají Eva Holubová (Jelena), Petra Špalková (Soňa), Jiří Ornest (Vojnickij) a Bob Klepl (Astrov). Leoš Suchařípa svým typicky bizarním projevem, který je bohužel dán nemocí, zas akcentuje opravdovost a uvěřitelnost postavy Serebrjakova.

Od šokovaných diváků i kritiky Léblovy inscenace získávaly označení buď divadelní událost roku, nebo propadák, nic mezi. Klipovité vidění světa a zejména duše dramatických postav je zřetelné i ve Strýčku Váňovi. Z předchozí čechovovské sebevražedné truchlohry o Ivanovovi je převzat nejen samovar, ale také maximalistické scénické obrazy, které důmyslně rozbíjí konvenční pohled na Čechova, v tomto případě i na všechny ty "ospalé" Strýčky Váni, co české divadlo vesměs produkovalo.“³

---

³ <http://www.i-divadlo.cz/recenze/marnost-iluzi-na-sikme-plose>

„Platonov je darebák!“

od roku 2005 do roku 2014 – 111 představení, premiéra 25.11.2005, derniéra 20.6.2014
(v režii Jiřího Pokorného, herecké obsazení: Taťána Medvecká, David Švehlík, Igor Chmela, Pavel Liška, Petr Čtvrtníček, Miloslav Mejzlík a další)

„Nejzásadnější čechovovská interpretace, jaká se od dob Petra Lébbla zrodila na českých jevištích.“ „V roli Sergeje Vojniceva exceluje David Švehlík.“

Saša Hrbotický MF DNES⁴

„... Zprvu se zdá, že pojetí režiséra Jiřího Pokorného bude decentní připomínkou léblovských snivých grotesek. Přeplněný salon u vdovy Vojnicevové, krásné viktoriánské kostýmy s obrovskými honzíky na pozadích žen, potíci se muži ve fracích, horko jako v Rusku v červenci, vodka, nuda k uzoufání, pokrytectví až na půdu a samé vzdechy a špatně potlačovaná hysterie. Nikdo se už nemůže dočkat, až se bude podávat jídlo. A mezitím se pomalu mezi řečí a gesty rodí napětí, jež se v dalších jednáních změní v drama. Jinými slovy: trivialita všednosti se promění v bezvýhodnou tragičnost. Zaplnit malý prostor jeviště touto frivolní tíhou života ansámbl ze Zábřadlí skvěle umí, je to jeho „trade mark“. Taťána Medvecká v roli energicky inteligentní Vojnicevové je skvělá a má šarm a glanc i na malé scéně.“

Jiří Peňás (Týden)⁵

---

⁴ <http://www.nazabradli.cz/cz/26-repertoar/archiv/45-platonov-je-darebak>

⁵ tato recenze je vzata z soukromého archivu Divadla Na zábradlí

3.4 Činoherní klub

V tomto dalším pražském divadle, na které jsem se zaměřila, byl především ve 20. století Čechov velmi oblíbeným dramatikem. Od svého založení v roce 1965, divadlo dohromady uvedlo 7 divadelních her od Antona Pavloviče (nutno podotknout, že Ivanov se dočkal dvojího zpracování).

Seznam titulů, které Činoherní klub uvedl:

„Višňový sad“

od roku 1969 do roku 1975 - není znám počet odehraných inscenací, premiéra 16.10.1965, derniéra 3.5.1975

(v režii Jana Kačera, herecké obsazení: Josef Somr, Pavel Landovský, Josef Abrahám, Věra Galatíková, Táňa Fischerová a další)

„Strýček Váňa“

od roku 1973 do roku 1975 – není znám počet odehraných inscenací, premiéra 25.1.1973, derniéra 22.1.1975

(v režii Jana Kačera, herecké obsazení: Libuše Šafránková, Táňa Fischerová, Jiří Kodet, Pavel Landovský, Karel Höger a další)

„Racek“

sezony 1974/1975, 1975/1976 - není znám počet odehraných inscenací, premiéra 25.2.1975, derniéra 28.12.1975

(v režii Jana Kačera, herecké obsazení: Nina Divíšková, Josef Abrahám, Jaroslav Raušer, Miroslav Macháček, Libuše Šafránková, Pavel Landovský a další)

„Svatba“

od roku 1985 do roku 1990 – 111 představení, premiéra 27.3.1985, derniéra 25.5.1990

(v režii Vladimíra Strniska, herecké obsazení: Petr Nárožný, Oldřich Vizner, Petr Čepek, Libuše Šafránková, Jiří Císler a další)

„Ivanov“

uvedeno dvakrát:

a) od roku 1988 do roku 1991 – 72 představení, premiéra 30.1.1988, derniéra 25.2.1991
(v režii Iva Krobota, herecké obsazení: Jiří Zahajský, Vladimír Kratina, Mahulena Bočanová, Pavel Kříž, Petr Vacek, Ondřej Vetchý a další)

b) od roku 2007 do roku 2009 – 31 představení, premiéry 1. a 2. 11. 2007, derniéra 3.12.2009

(v režii Martina Čičváka, herecké obsazení: Marián Labuda, Radek Holub, Vladimír Kratina, Jana Plodková, Magdaléna Borová a další)

„...V paměti nakonec zůstanou spíše jednotlivosti: osobní kouzlo Mariána Labudy coby zoufalého mizantropa Šabelského, Ivanovovo unavené balancování na hranici sympatií a sebestředné protivnosti nebo dokonale banální bavičství Holubova Borkina. Jako celek však je inscenace poněkud nevýrazná: činoherácký Ivanov č. 2 nepopudí, ale také nestrhne...“⁶

„Tři sestry“

sezony 1995/1996, 1996/1997 – 36 představení, premiéra 8.3.1996, derniéra 17.6.1997

(v režii Vladimíra Strniska, herecké obsazení: Michal Dlouhý, Nela Boudová, Lukáš Vaculík, Stanislav Tříška, Jiří Zahajský a další)

„Lesoduch“

od roku 2000 do roku 2003 – 50 představení, premiéra 3.7.2000, derniéra 10.6.2003;
zajímavostí je, že inscenace byla úspěšně uvedena na festivalu ve finském Tampere

(v režii Iva Krobota, herecké obsazení: Petr Nárožný, Mahulena Bočanová, Nela Boudová, Ondřej Sokol, Stanislav Zindulka a další)

---

⁶ http://kultura.zpravy.idnes.cz/ivanov-nepopudi-ale-ani-nestrhne-d40-/divadlo.aspx?c=A071115_220424_divadlo_off

3.5 Městská divadla pražská

Tento spolek vznikl v roce 1951 spojením několika pražských divadel. Během existence se velmi často členové tohoto spolku měnili a proto, i když v současné době se mezi Městská divadla pražská řadí pouze Divadlo Rokoko a Divadlo ABC, budu v této kapitole zmiňovat i jiná bývalá pražská divadla. Budou to tyto divadla- Komorní divadlo a Divadlo Komédie. Hry a inscenace povídek Antona Pavloviče Čechova na scénách Městských divadel pražských nejsou a ani nebyly velmi často uváděny. Divadlo ABC neuvedlo ani jednu jeho divadelní hru. Divadlo Rokoko uvedlo dvě hry a v červnu roku 2016 chystá premiéru další – Strýčka Váni. Premiéra je naplánovaná na 11.6.2016 a hra je v režii Petra Svojtky. V seznamu divadelních her od těchto divadel bude pouze rok uvedení hry, divadlo, které hru zpracovalo a režisér. Mgr. Justína Kašparová, s kterou jsem byla v kontaktu a má na starost archiv MDP, mně poskytla právě tyto informace a více z archivu MDP jsem získat nedokázala.

Seznam titulů, které Městská divadla pražská uvedla:

- „Ivanov“ - Komorní divadlo, rok uvedení – 1954, v režii Bedřicha Vrbského
- „Švédská zápalka“ – Komorní divadlo, rok uvedení – 1961, v režii Alfréda Radoka
- „Strýček Váňa“ – Divadlo Komédie, rok uvedení – 1970, v režii Františka Mišky
- „Labutí píseň“ – Komorní divadlo, rok uvedení – 1973, v režii Oty Ornesta
- „Na hlavní silnici“ – Divadlo Rokoko, rok uvedení – 1992, v režii Michala Dočekala
- „Tři sestry“ – Divadlo Komédie, rok uvedení – 1996, v režii Michala Dočekala
- „Višňový sad“ – Divadlo Rokoko, rok uvedení – 1999, v režii Ondřeje Zajíce

3.6 Národní divadlo Brno

Tato hlavní divadelní scéna v Brně funguje již od roku 1884. Hraje se v prostorech tří budov a jsou to: Mahenovo divadlo (dříve název Divadlo Na hradbách), Janáčkovovo divadlo a Divadlo Reduta. V minulosti NDB využívalo též prostory Divadla na Veveří. Tato budova se však přestala v roce 1952 využívat – díky následkům z bombardování Brna za druhé světové války byla budova zbořena.

Stejně jako lze tento jev pozorovat u velké části jiných českých divadel, tak Anton Pavlovič Čechov byl uváděn více v minulém století. Od roku 2000 byla uvedena od tohoto dramatika pouze hra „Výjimečný darebák – Platonov“ v roce 2004. Ke starším inscenacím se bohužel mnoho materiálu nezachovalo, protože archiv divadla při bombardování Brna v roce 1944 vyhořel. Proto u her, které byly uváděny od vzniku divadla přibližně do třicátých let, uvádím většinou pouze datum premiéry a jméno režiséra. Lze ale říci, že dříve byl v Brně Anton Pavlovič Čechov na scénách NDB velmi často hraným dramatikem.

Seznam titulů, které Národní divadlo Brno uvedlo:

„Medvěd“

premiéra 17.10.1889, Divadlo na Veveří, u této inscenace bohužel není známo jméno režiséra; zajímavostí je, že toto uvedení nebylo pouze premiérou této hry v Brně, ale českou premiérou Medvěda v té době ještě žijícího dramatika Čechova

„Námluvy na Rusi“

uvedeno dvakrát:

a) premiéra 7.10.1892, Divadlo na Veveří, v režii Vendelína Budila

b) premiéra 20.4.1907, Divadlo na Veveří, v režii Adolfa Dobrovolného

„Strýček Váňa“

uvedeno třikrát:

a) premiéra 19.10.1901, Divadlo na Veveří, v režii Františka Laciny

b) premiéra 13.6.1945, Divadlo Na hradbách

(v režii Oskara Linharta, herecké obsazení: František Šlégr, Marie Pavlíková, Anděla Novotná, Karel Hospodský, Jarmila Kurandová a další)

c) sezony 1995/1996, 1996/1997 – 15 představení, Mahenovo divadlo
premiéra 26.4.1996, derniéra 15.4.1997

(v režii Zdeňka Kaloče, herecké obsazení: Josef Karlík, Igor Bareš, Magdaléna Kirchnerová, Jana Hlaváčková, Jaroslav Kuneš a další)

„Labutí píseň“

uvedeno třikrát:

a) premiéra 2.12.1901, Divadlo na Veveří, v režii Josefa Smahy

b) sezony 1933/1934, 1934/1935 – 5 představení, Divadlo na Veveří
premiéra 25.6.1934, derniéra 29.12.1934; tato inscenace byla uváděna ještě spolu s dalšími dvěma jednoaktovkami – Námluvy (také autor A. P. Čechov) a Blázinec v prvním poschodí (autor František Ferdinand Šamberk)

(v režii Josefa Skřivana, herecké obsazení: Josef Skřivan a Felix Prédil)

c) premiéra 13.6.1991, Divadlo Na hradbách

(v režii Arnošta Goldflama, herecké obsazení: Ladislav Lakomý a Ivo Kubečka)

„Višňový sad“

uvedeno třikrát:

a) premiéra 26.1.1905, Divadlo na Veveří, v režii Josefa Javorčáka

b) sezony 1930/1931 – 7 představení, Divadlo na Veveří
premiéra 27.10.1930, derniéra 12.1.1931

(v režii Borise Kriveckiho, herecké obsazení není známo)

c) od roku 1952 do roku 1954 – 23 představení, Divadlo Reduta
premiéra 11.10.1952, derniéra 15.10.1954

(v režii Milana Páska, herecké obsazení: Zdeňka Gráfová, Jarmila Urbánková, Štěpán Zemánek, Karel Hospodský, Karel Jakl a další)

„Ivanov“

uvedeno dvakrát:

a) premiéra 5.10.1907, Divadlo na Veveří, v režii Antoši J. Frýda

b) sezona 1978/1979 – 25 představení, Mahenovo divadlo

premiéra 1.9.1978 (premiéra byla ohlášena na 27. 6. 1978, ale z důvodu úmrtí Rudolfa Jurdy - představitele Matvěje Šabelského – byla premiéra přesunuta na 1. 9. 1978),
demiéra 30.5.1979

(v režii Zdeňka Kaloče, herecké obsazení: Ladislav Lakomý, Otakar Dadák, Drahomíra Hofmanová, Helena Kružíková a další)

„Tři sestry“

sezona 1924/1925 – 4 představení, Divadlo Na hradbách

premiéra 13.3.1925, demiéra 12.5.1925

(v režii Otty Čermáka, herecké obsazení není známo)

„Námluvy“

sezony 1933/1934, 1934/1935 – 5 představení, Divadlo na Veveří

premiéra 25.6.1934, demiéra 29.12.1934; tato inscenace byla uváděna ještě spolu s dalšími dvěma jednoaktovkami – Labutí píseň (také autor A. P. Čechov) a Blázinec v prvním poschodí (autor František Ferdinand Šamberk)

(v režii Jaroslava Lokši, herecké obsazení: Theodor Strejcius, Jiřina Čermáková a Jaroslav Lokša)

„Újezdní Hamlet“ - scénická koláž pro jednoho herce

premiéra 8.5.1968, Foyer Mahenova divadla

(v režii Jana Tůmy, herecké obsazení: Miroslav Částek)

„Platonov“

uvedeno dvakrát:

a) pod originálním názvem „Platonov“

sezona 1970/1971 – 17 představení, Mahenovo divadlo

premiéra 12.12.1970, demiéra 27.5.1971

(v režii Zdeňka Kaloče, herecké obsazení: Vlasta Peterková, Ladislav Lakomý, Milan Vágner, Miloš Hájek, Zdena Herfortová a další)

b) pod názvem „Výjimečný darebák – Platonov“

premiéra 5.11.2004, Mahenovo divadlo

(v režii Zdeňka Kaloče, herecké obsazení: Petr Bláha, Ondřej Novák, Marika Procházková, Kateřina Holánová, Jan Grygar a další)

„Racek“

sezony 1975/1976, 1976/1977 – 29 představení, Divadlo Reduta

premiéra 14.11.1975, derniéra 18.5.1977

(v režii Zdeňka Kaloče, herecké obsazení: Helena Kružíková, Miroslav Středa, Vlasta Fialová, Oldřich Vykypl, Arnošt Navrátil a další)

3.7 Národní divadlo moravskoslezské

Toto největší a nejvýznamnější divadlo v Moravskoslezském kraji funguje již od roku 1919 a po celou dobu existence uvádí hry Antona Pavloviče Čechova. Lze říci, že sází především na nejznámější divadelní hry tohoto dramatika a pak se k těmto hrám vrací. Všechny čtyři nejpoblárnější hry (Višňový sad, Tři sestry, Racek i Strýček Váňa) byly v tomto ostravském divadle minimálně dvakrát uvedeny. Dle slov Marka Pivovara – dramaturga činohry NDM – by divadlo uvádělo her od Čechova více, ale nechtěli dublovat další ostravská divadla.

NDM působí na dvou scénách a jsou to – Divadlo Antonína Dvořáka a Divadlo Jiřího Myrona. Divadlo Antonína Dvořáka vystřídalo již několik názvů za svojí existenci – Městské divadlo, Zemské divadlo či Divadlo Zdeňka Nejedlého. Divadlo Jiřího Myrona se zase dříve nazývalo Lidové divadlo. Ve své práci budu ale používat jen nynější názvy divadel.

Seznam titulů, které Národní divadlo Moravskoslezské uvedlo:

„Višňový sad“

uvedeno třikrát:

a) premiéra 27.1.1925, Divadlo Antonína Dvořáka

(v režii Karla Proxe, herecké obsazení: Olga Štěpánková, Jiří Myron, Nina Balcarová, Antonín Tihelka a další)

b) premiéra 7.11.1954, Divadlo Antonína Dvořáka, v režii Miloše Hynšta

c) premiéra 16.11.1969, Divadlo Jiřího Myrona, v režii Radima Kovala

„Tři sestry“

uvedeno čtyřikrát:

a) premiéra 4.4.1930, Divadlo Antonína Dvořáka

(v režii Jaroslava Skály, herecké obsazení: František Paul, Jarmila Svobodová, Jaroslav Skála, Táňa Hodanová, Antonie Klímková a další)

b) premiéra 13.4.1948, Divadlo Antonína Dvořáka, v režii Karla Melichara Skoumala

c) premiéra 28.10.1972, Divadlo Antonína Dvořáka, v režii Radima Kovala

d) sezony 2000/2001, 2001/2002 – 20 představení, Divadlo Antonína Dvořáka
premiéra 3.3.2001, derniéra 7.5.2002

(v režii Juraje Deáka, herecké obsazení: Jiří Sedláček, Anna Cónová, Apolena Veldová, Jana Bernášková, Zdeněk Kašpar a další) *(viz obrazová příloha číslo 23)*

„Nabídka k sňatku“

premiéra 11.9.1938, Divadlo Antonína Dvořáka; tato hra byla věnovaná na rozloučenou členovi divadla Josefovi Almasovi – více informací o tomto představení nelze dohledat

„Strýček Váňa“

uvedeno dvakrát:

a) premiéra 5.4.1950, Divadlo Jiřího Myrona, v režii Antonína Kurše

b) premiéra 17.1.1998, Divadlo Antonína Dvořáka

(v režii Oxany Meleshkiny Smilkové, herecké obsazení: Jan Filip, Tereza Bebarová, Lenka Břenková, Jan Fišar, Tomáš Jirman a další)

„Racek“

uvedeno třikrát:

a) premiéra 23.10.1965, Divadlo Antonína Dvořáka, v režii Radima Kovala

b) sezony 1988/1989, 1989/1990 – 23 představení, Divadlo Jiřího Myrona

premiéra 7.1.1989, derniéra 7.11.1989

(v režii Karla Bryndy, herecké obsazení: Alexandra Gasnářková, Tomáš Jirman, Eva Vejmelková, Jan Fišar a další)

c) premiéra 27.1.2007, Divadlo Antonína Dvořáka

(v režii L'ubomíra Vajdičky, herecké obsazení: Anna Cónová, Vladimír Polák, Jan Fišar, František Strnad, Kateřina Vainarová a další)

„Ivanov“

sezony 2011/2012, 2012/2013 – 16 představení, Divadlo Antonína Dvořáka

premiéra 29.3.2012, derniéra 25.2.2013

(v režii Štěpána Pacla, herecké obsazení: Tomáš Jirman, Petr Houska, Lada Bělašková, František Večeřa, Anna Cónová a další)

„Ivanov Štěpána Pacla je vizuálně působivou inscenací, jež je promyšlena do nejmenšího detailu. Není doslovnou realizací Čechovova textu, ale zároveň zachovává jeho největší přednost – vyhýbá se jednoduchým soudům. Postavy neobhájí, ani neodsuzuje, nýbrž poukazuje na jejich ambivalenci, jež je člověku vlastní. (David Košťák, i.divadlo.cz)“⁷

---

⁷ <http://www.ndm.cz/cz/cinohra/inscenace/316-ivanov/>

3.8 Divadlo Josefa Kajetána Tyla

Toto největší divadlo Západních Čech, sídlící v Plzni, za svoji dlouho a bohatou historii uvedlo od Antona Pavloviče Čechova pouze jeho nejpopulárnější „čtyřku“ a pak divadelní inscenaci od Neila Simona „Hodný pan doktor“ – tato hra je úzce spjata s tvorbou Čechova a proto ji zde v seznamu také uvedu. Jedná se o divadelní hru, která se skládá z deseti zdramatizovaných povídek Antona Pavloviče.

V současné době má DJKT tři scény – Velké divadlo, Nové divadlo a Malou scénu. Do roku 2014, před vystavěním budovy Nového divadla a Malé scény, se především činohra hrála v budově Komorního divadla. Dále se některé hry odehrávaly v dalším plzeňském divadle a to v Divadle Alfa.

Seznam titulů, které Divadlo J. K. Tyla uvedlo:

„Višňový sad“

uvedeno dvakrát:

a) sezona 1975/1976 – 26 představení, Velké divadlo, v režii Oty Ševčíka

premiéra 25.11.1975, derniéra 9.6.1976

b) od roku 1998 do roku 1999 – 25 představení, Velké divadlo, v režii Ladislava Smočka

premiéra 16.5.1998, derniéra 28.9.1999

„Tři sestry“

sezony 1979/1980, 1980/1981 – 21 představení, Komorní divadlo, v režii Lídy Engelové

premiéra 26.4.1980, derniéra 15.10.1980

„Hodný pan doktor“ (Neil Simon + Anton Pavlovič Čechov)

sezony 1980/1981, 1981/1982 – 20 představení, Divadlo Alfa, v režii Lídy Engelové

premiéra 18.3.1981, derniéra 20.4.1982

„Racek“

sezony 1990/1991, 1991/1992 – 14 představení, Komorní divadlo, v režii Jana Buriana

premiéra 2.3.1991, derniéra 31.10.1991

„Strýček Váňa“

od roku 2007 do roku 2010 – 28 představení, Velké divadlo

premiéra 15.12.2007, derniéra 24.1.2010

(v režii Jana Buriana, herecké obsazení: Antonín Procházka, Andrea Černá, Martin Stránský, Pavel Pavlovský, Zorka Kostková, Monika Švábová a další)

3.9 Jihočeské divadlo

V tomto českobudějovickém divadle byl především v minulém století Anton Pavlovič Čechov často vybraným autorem.

Archiv Jihočeského divadla na jejich webových stránkách je opravdu velmi dobře a podrobně zpracován – především je tam u každé hry k dispozici obrazový materiál a to i u starších představení. Nebudu k mé práci přidávat tolik materiálu, ale doporučuji jejich online archiv navštívit a projít si dobové programy k představením či fotografie samotných her.

Seznam titulů, které Jihočeské divadlo uvedlo:

„Na velké cestě“

premiéra 23.9.1954

(v režii Miroslava Mráze, herecké obsazení: Jiří Císler, Alena Čepková, František Veselý, Jiří Lír a Luděk Eliáš)

„Tři sestry“

uvedeno třikrát:

a) premiéra 6.11.1957

(v režii Aloise Hajdy, herecké obsazení: Josef Bulík, Věra Fárová, Karel Roden st., Otto Hradecký, Růžena Nováková a další) *(viz obrazová příloha číslo 24)*

b) premiéra 1.12.1984

(v režii Viktora Dokučajeva, herecké obsazení: Petr Šporcl, Věra Papírková, Jiřina Petřů, Bibiana Šimonová, Vladimír Volek a další)

c) premiéra 8.2.2002, derniéra 15.3.2003

(v režii Martina Glasera, herecké obsazení: Martin Hruška, Lenka Krčková, Věra Hlaváčková, Jiří Šesták, Petr Hanus a další)

„Platonov“

premiéra 7.11.1964

(v režii Milana Fridricha, herecké obsazení: Karel Charvát, Věra Papírková, Ludmila Krajičková, Ivan Klička, František Kokejl a další)

„Racek“

uvedeno dvakrát:

a) premiéra 4.12.1966

(v režii Milana Fridricha, herecké obsazení: Karel Charvát, Otto Hradecký, Dagmar Neumannová, Milan Jedlička a další)

b) premiéra 22.1.1999, derniéra 25.2.2000

(v režii Jana Kačera, herecké obsazení: Daniela Bambasová, Martin Kubačák, Jiří Šesták, Alexej Pyško, Karel Charvát a další)

„Strýček Váňa“

premiéra 8.4.1970

(v režii Milana Fridricha, herecké obsazení: Antonín Hardt, Jana Hermachová, Věra Papírková, Hana Bauerová, Ladislav Huml a další)

„Višňový sad“

uvedeno dvakrát:

a) premiéra 17.3.1978

(v režii Milana Fridricha, herecké obsazení: Dagmar Neumannová, Vladimír Volek, Regina Lodrová, Bibiana Šimonová, Věra Krpálková a další)

b) premiéra 7.11.2003, derniéra 8.5.2005

(v režii Iva Krobota, herecké obsazení: Věra Hlaváčková, Ondřej Veselý, Martin Hruška, Jiří Šesták, Dana Verzichová a další)

3.10 Městské divadlo Mladá Boleslav

Historie tohoto divadla není příliš dlouhá, v porovnání s jinými scénami, které v mé práci zmiňuji – funguje od roku 1994. Do té doby v Mladé Boleslavi již divadlo existovalo, ale spolu se Středočeským divadlem Kladno tvořilo Divadlo Jaroslava Průchy. Já se zaměřím pouze na existenci již samostatného Městského divadla Mladá Boleslav.

Archiv divadla je zpracovaný od roku 1997. První tři roky působení divadla proto nemám zmapované, ale od roku 1997 do současné doby jsem zjistila, že MDMB uvedlo jednu inscenaci od Antona Pavloviče Čechova.

Seznam titulů, které Městské divadlo Mladá Boleslav uvedlo:

„Racek“

sezony 2007/2008, 2008/2009 – 22 představení, premiéra 15.2.2008, derniéra 25.5.2009

(v režii Jana Nováka, herecké obsazení: Ivana Nováčková, Petr Mikeska, Miroslav Babuský, Petra Nakládalová, Petr Halíček a další)

3.11 Divadlo F. X. Šaldy

Liberecké divadlo je jedno z nejstarších divadel u nás – funguje už od roku 1883. DFXŠ má dvě scény a to Šaldovo divadlo a Malé divadlo.

I přes dlouhou historii divadla jsem dohledala informace jen o nejnovějších inscenacích. Pracovala jsem pouze s představeními, které byly uváděny od roku 2003.

Seznam titulů, které Divadlo F. X. Šaldy uvedlo:

„Ruská zavařenina“ – komedie od autorky Ludmile Ulické, která je volně inspirována Višňovým sadem

premiéra 31.1.2014, Šaldovo divadlo

(v režii Ivana Rajmonta, herecké obsazení: Václav Helšus, Tomáš Impseil, Veronika Korytářová, Štěpánka Prýmková, Barbora Mottlová a další)

„Višňový sad“

premiéra 20.6.2014, stále se uvádí; Šaldovo divadlo

(v režii Ivana Rajmonta, herecké obsazení: Markéta Tallerová, Jakub Albrecht, Václav Helšus, Karolína Baranová, Veronika Korytářová a další)

zajímavostí tohoto představení je umístění hlediště na jevišti – proto je i snížena kapacita diváků, děj se odehrává po celém prázdném hledišti a hra díky tomu dostává zcela jinou a pozoruhodnou atmosféru a možnosti předvedení

„Višňový sad uvádíme v rámci čechovovského projektu takřka současně s komedií Ruská zavařenina, která je volným pokračováním Čechovovy hry po sto letech...“⁸

---

⁸ <http://www.saldovo-divadlo.cz/program/detail-predstaveni/r/visnovy-sad>

3.12 Slezské divadlo Opava

Toto opavské divadlo vzniklo již v roce 1805. Poprvé uvedlo divadelní představení od Antona Pavloviče Čechova v roce 1966 a od té doby je tento autor v Opavě poměrně často hraným dramatikem.

Seznam titulů, které Slezské divadlo Opava uvedlo:

„Platonov“

premiéra 4.9.1966, v režii Jaroslava Kubáta

„Strýček Váňa“

premiéra 18.1.1970, v režii Oskara Linharta

„Tři sestry“

premiéra 23.4.1972, v režii Karla Nováčka

„Višňový sad“

uvedeno dvakrát:

a) premiéra 15.6.1975, v režii Libora Plevy

b) premiéra 31.3.2002, v režii Zdeňka Černína

„Racek“

uvedeno dvakrát:

a) premiéra 9.11.1986, v režii Alexandra Postlera

b) premiéra 14.5.2006, v režii Zdeňka Černína

„Fata morgana lásky“ – divadelní představení, které bylo zaměřené na povídkovou tvorbu Antona Pavloviče (hlavní příběh hry vycházel z povídky „Dáma s psíčkem“ a byl doplněn postavami z jiných her či povídek, např.: Višňový sad, Ivanov, Tři sestry či Racek)

premiéra 16.5.2010, autorky hry: Oxana Smilková a Blanka Fišerová

(herecké obsazení: Sabina Muchová, Michal Stalmach, Daniel Volný, Hana Vaňková, Blanka Fišerová, Martin Táborský a další) (*viz obrazová příloha číslo 25*)

3.13 Klicperovo divadlo

Toto divadlo, které se nachází v Hradci Králové, uvedlo několik inscenací od Antona Pavloviče Čechova a především pak cyklus tři inscenací „Čechov Čechům“. Tyto inscenace se samostatně mezi lety 2001 až 2004 uváděly na scéně Klicperovo divadla a společně jako dlouhé devítihodinové představení byly v roce 2003 uvedeny dvakrát, a to u příležitosti dvou divadelních festivalů: „Divadlo evropských regionů“ a „Příští Vlna/Next Wave“. Byly uváděny divadelní hry Racek, Tři sestry a Strýček Solený (Strýček Váňa s druhým jednáním Višňového sadu). Všechny tři představení zrežiroval Vladimír Morávek a získal za tento cyklus Cenu Sazky a Divadelních novin za sezónu 2002/2003 v kategorii Činohra.

Seznam titulů, které Klicperovo divadlo uvedlo:

„Racek“

uvedeno dvakrát:

a) premiéra 15.4.1950 – 15 představení, v režii Jiřího Nesvadby

b) premiéra 9.3.2002 – 23 představení

(v režii Vladimíra Morávky, herecké obsazení: Jiří Klepl, Václav Veselý, Filip Rajmont, Žofie Součková, Andrea Marečková a další)

toto divadelní představení bylo součástí cyklu „Čechov Čechům“

„Višňový sad“

premiéra 20.10.1960 – 31 představení, v režii Františka Bahníka

„Námluvy, Svatba a pak Výročí“

premiéra 9.10.1999 – 33 představení

(v režii Michala Dočekala, herecké obsazení: Kamila Sedlářová, Dušan Hřebíček, Jiří Klepl, Josef Čepelka, Kateřina Francová a další)

„Tři sestry“

premiéra 10.3.2001 – 32 představení, v režii Vladimíra Morávky

toto divadelní představení bylo součástí cyklu „Čechov Čechům“

„Strýček Solený“

premiéra 26.10.2002 – 13 představení, v režii Vladimíra Morávky

toto divadelní představení bylo součástí cyklu „Čechov Čechům“

4. Závěr

Cílem mé práce bylo zpracovat nejen život a dílo Antona Pavloviče Čechova, ale především se zaměřit na dramaturgii jeho her v České republice. Vybrala jsem si 12 velkých a významných divadel z různých krajů České republiky a snažila se získat co nejvíce informací o dramaturgii divadelních her A. P. Čechova na jejich scénách.

Díky bádání v archivech jednotlivých divadel jsem zjistila, že A. P. Čechov je hodně oblíbeným dramatikem mezi českými divadelními režiséry a to již od konce 19. století, kdy ještě sám autor žil. Nejčastěji zpracovávané tituly jsou bezpochyby čtyři nejznámější hry, které Čechov napsal. Jsou to Višňový sad, Tři sestry, Racek a Strýček Váňa. Některá divadla z repertoáru Čechova ani nesáhla po jiných inscenacích. Mezi další velmi často uváděné hry patří Ivanov a Platonov. Pokud bych měla srovnat četnost uvádění her A. P. Čechova v 20. a v 21. století, tak se více jeho hry uváděly před rokem 2000, ale i v dnešní době je obvyklé, že se na divadelních prknech objeví inscenace od tohoto ruského dramatika a spisovatele. Jeho hry jsou proslulé především výborně propracovanou psychologií postav, na které je založen hlavní příběh hry. Ne každý divadelní režisér dokáže s čechovovými motivy dobře pracovat, ale jak jsem zjistila z různých recenzí a hodnocení jednotlivých her, tak v České republice vznikla řada skvělých zpracování. K jisté popularizaci Čechova mezi českými diváky hodně přispěli například Petr Lébl na konci dvacátého století s jeho velmi originálním pojetím čechovových her v pražském Divadle Na zábradlí nebo Vladimír Morávek, který mezi lety 2001 až 2004 uvedl cyklus tří her od Čechova pod názvem „Čechov Čechům“ v Klicperově divadle v Hradci Králové. Oba tyto režiséři získali za svá provedení her A. P. Čechova významná ocenění.

V dokumentárních přílohách je mnoho fotografií jak z života A. P. Čechova, tak i z různých divadelních představení jeho her v České republice.

5. Резюме

Цель моей бакалаврской работы было разработать не только жизнь и творчество Антона Павловича Чехова, но прежде всего внимание обратить на драматизацию его пьес в Чешской Республике. Я выбрала 12 больших и значительных театров из разных областей Чешской Республики и стремилась узнать как можно больше информации о драматизации пьес А. П. Чехова на их сценах.

Благодаря исследованиям в архивах отдельных театров я узнала, что А. П. Чехов является очень популярным драматургом среди чешских театральных режиссеров и это уже от конца 19. века, когда еще сам автор жил. Титулы, которые были чаще всего поставлены на сценах - это 4 самые известные пьесы Чехова: Вишневый сад, Три сестры, Чайка и Дядя Ваня. Есть и театры, которые не ставили на сцену другие инсценировки. Среди других часто драматизированных пьес принадлежат Иванов и Платонов. Если сопоставить количество драматизированных пьес Чехова в прошлом и в этом веках, то чаще его пьесы были ставлены перед 2000 годом, но и в настоящее время обычно в чешских театрах много драм от этого русского писателя и драматурга. Его пьесы известны прежде всего отлично проработанной психологией лиц, на которой сосредоточено внимание главною сюжета пьесы. Не каждый режиссер способен хорошо работать с мотивами Чехова, но как я узнала по разным рецензиям и оценкам отдельных пьес, в Чехии возникло много отличных инсценировок. На популяризацию Чехова у чешских зрителей повлияли прежде всего: Петр Лебл в конце 20. века с его оригинальным пониманием пьес Антона Павловича в пражском театре На забрадли или Владимир Моравек, который в годах 2001 – 2004 поставил цикл трех пьес Чехова под названием «Чехов чехам» в театре имени Клицперы в Градце Кралове. Оба эти режиссера получили за свои драматизации пьес Чехова значительные награды.

В документальных приложениях много фотографий не только из жизни А. П. Чехова, но также из драматизаций его разных пьес в Чешской республике.

6. Bibliografie

Книžní zdroje (řazeno abecedně) :

Бердников, Г. П.: ЧЕХОВ («Жизнь замечательных людей», Серия биографий), «Молодая гвардия», 1974

Čechov, A. P.: Dramata. Praha 2008, ISBN: 978-80-7309-590-1

Čechov, A. P.: Racek (Klicperovo divadlo). Hradec Králové 2002

Энциклопедия для детей. Т. 9. Русская литература Ч. 1. От былин и летописей до классики XIX века / М. Д. Аксенова, «Аванта+», 1999, ISBN: 5-8483-0005-4(т. 9,ч. 1)

Фортунатов Н. М.: История русской литературы XIX века: Учебное пособие/ Н.М. Фортунатов, М.Г. Уртминцева, И.С. Юхнова, «Высшая школа», 2008, ISBN: 978-5-06-005382-1

Hristič, J.: Čechov - dramatik. Olomouc 2003, ISBN: 80-7198-544-9

Kovačičová, O.: Čechov medzi nami. Bratislava, Univerzita Komenského 2005

Nikulín, L. V.: Čechov, Bunin, Kuprin: literaturnyje portrety. Moskva 1960.

Novotný, T.: 100 + 1 světoznámých mužů, Mayday, Pardubice, r. 2007, ISBN: 80-86986-28-4

Русская литература: Популярная иллюстрированная энциклопедия / С. В. Стахорский, «Дрофа-Плюс», 2007, ISBN: 978-5-9555-1077-4

Сухин И. Н.: Русская литература для всех. Классное чтение! (От Гоголя до Чехова), Издательская группа «Лениздат», «Команда А», 2013, ISBN: 978-5-4453-0053-3

Internetové zdroje (řazeno abecedně) :

https://cs.wikipedia.org/wiki/Vladim%C3%ADr_Mor%C3%A1vek

<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10123383458-pribehy-slavnych/400223100031002-andele-teh-lidaji/>

<http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/namluvy-svatba-a-pak-vyroci/10245>

<http://www.cesky-jazyk.cz/ctenarsky-denik/anton-pavlovic-cechov/racek-3.html>

<http://www.cesky-jazyk.cz/ctenarsky-denik/anton-pavlovic-cechov/strycek-vana.html>

<http://www.cesky-jazyk.cz/ctenarsky-denik/anton-pavlovic-cechov/tri-sestry-2.html>

<http://www.cesky-jazyk.cz/ctenarsky-denik/anton-pavlovic-cechov/visnovy-sad-5.html>

<http://www.cesky-jazyk.cz/zivotopisy/anton-pavlovic-cechov.html>

<http://www.cinoherniklub.cz/index.php/archiv>

<http://www.divadlo-opava.cz/repertoar/prehled-premier-od-roku-1945/>

<https://www.djkt.eu/almanach/items?lang=cs>

<http://www.fdb.cz/lidi-zivotopis-biografie/32402-anton-pavlovic-cechov.html>

<http://www.klicperovodivadlo.cz/archiv-inscenaci/>

<http://www.mdmb.cz/PlayDetail/34>

<http://www.nazabradli.cz/cz/repertoar/archiv>

<http://www.nazabradli.cz/cz/26-repertoar/archiv/45-platonov-je-darebak>

<http://www.ndbrno.cz/modules/theaterarchive/?h=person&a=detail&id=1021>

<http://www.ndm.cz/cz/stranka/20-narodni-divadlo-moravskoslezske.html>

[https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0_\(%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4\)](https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%98%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0_(%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4))

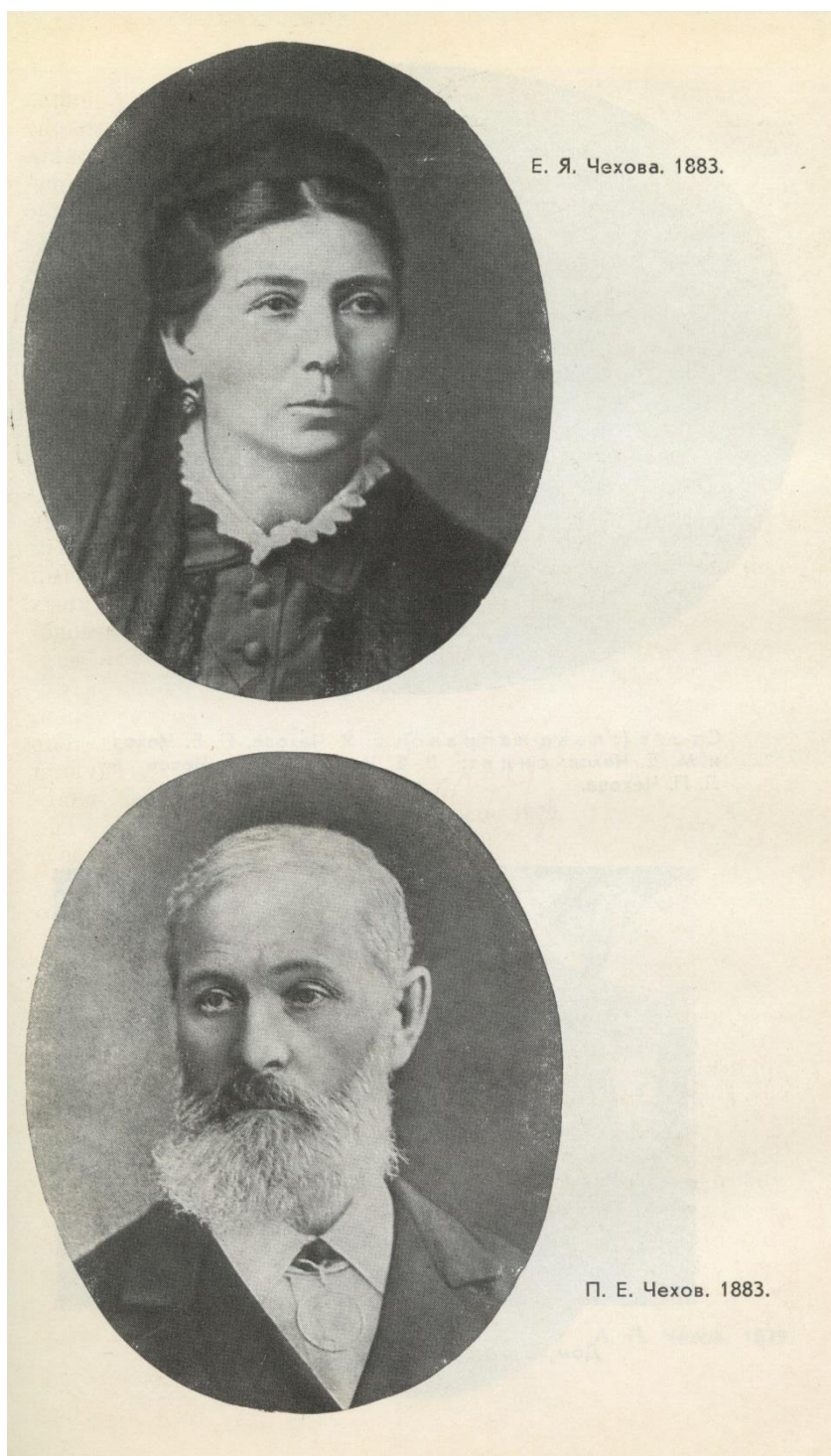
https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D1%85%D0%BE%D0%B2,%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%BE%D0%BD_%D0%9F%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87

<http://www.saldovo-divadlo.cz/predstaveni/r/i2/i0>

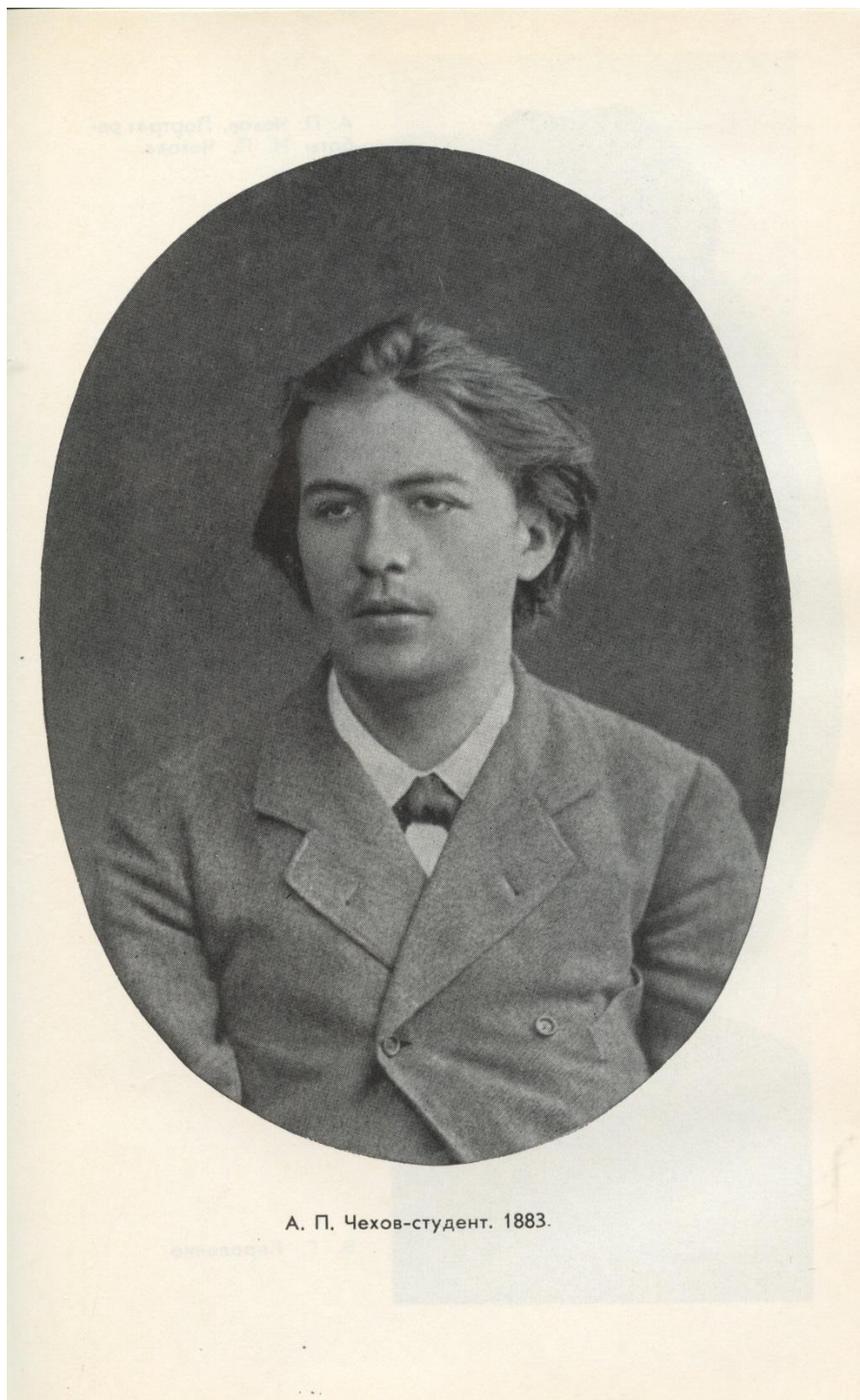
Dokumentární přílohy

Образová příloha č. 1: rodiče Antona Pavloviče Čechova

zdroj: Бердников, Г. П.: ЧЕХОВ («Жизнь замечательных людей», Серия биографий), «Молодая гвардия», 1974

Образовá přiloha č. 2: A. P. Čechov v roce 1883

zdroj: Бердников, Г. П.: ЧЕХОВ («Жизнь замечательных людей», Серия биографий), «Молодая гвардия», 1974

Образовá přiloha č. 3: A. P. Čechov

zdroj: Бердников, Г. П.: ЧЕХОВ («Жизнь замечательных людей», Серия биографий),
«Молодая гвардия», 1974

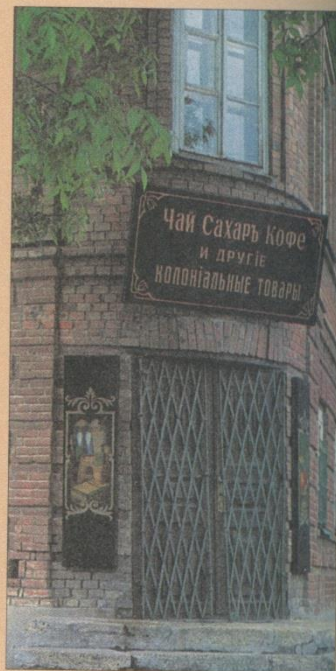
Образová příloha č. 4: Rodný dům v Taganrogu

ТАГАНРОГ

Город на Азовском море, родина А.П.Чехова, где он провел годы детства и юности. Сохранились два дома Чеховых и гимназия, в которой учился будущий писатель (в настоящее время музей). Таганрог послужил прообразом многих провинциальных городов, описанных в чеховских рассказах и повестях. Жители Таганрога увековечили персонажей Чехова, назвав их именами городские улицы.

Дом, где родился А.П.Чехов

Второй дом, где располагалась лавка отца А.П.Чехова

zdroj: Русская литература: Популярная иллюстрированная энциклопедия / С. В. Стахорский, «Дрофа-Плюс», 2007

Образová příloha č. 5: Anton Pavlovič Čechov okolo roku 1900

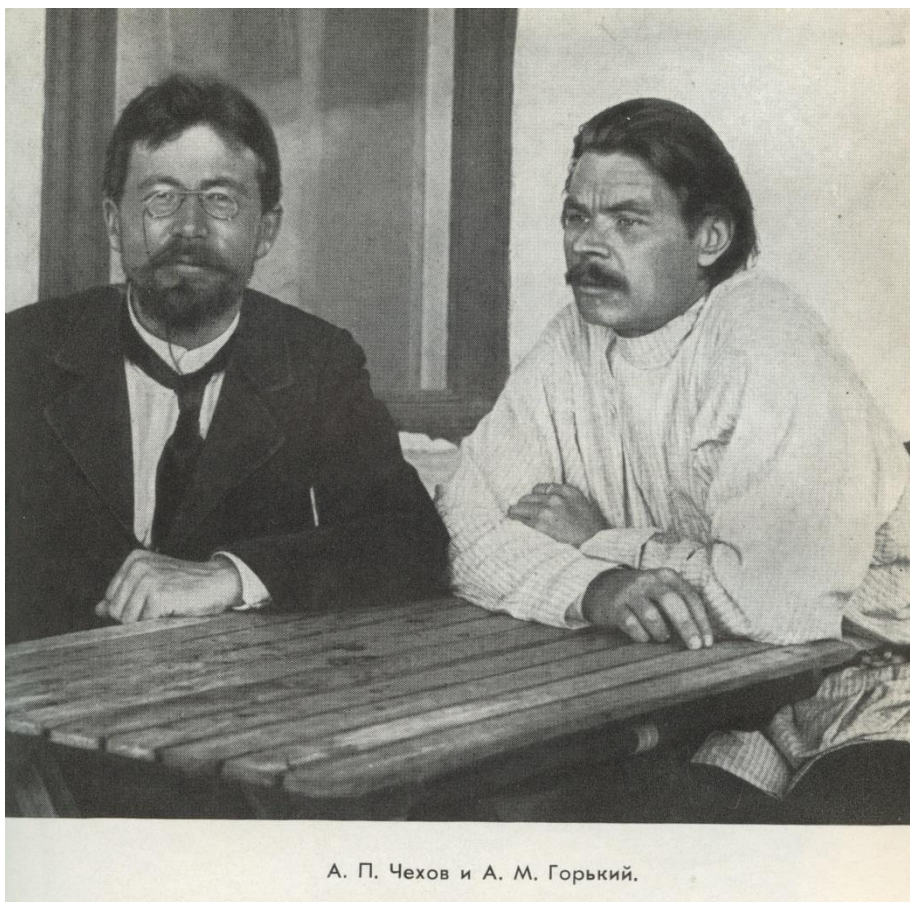
zdroj: <http://www.spisovatele.cz/anton-pavlovic-cechov>

Obrazová příloha č. 6: A. P. Čechov a jeho žena Olga Knipperová

zdroj: [http://www.fismeister.eu/img/800px-anton chekhov and olga knipper 1901.jpg](http://www.fismeister.eu/img/800px-anton_chekhov_and_olga_knipper_1901.jpg)

Образовá přiloha č. 7: A. P. Čechov a A. M. Gorkij

Zdroj: Бердников, Г. П.: ЧЕХОВ («Жизнь замечательных людей», Серия биографий), «Молодая гвардия», 1974

Образová příloha č. 8: А. Р. Чехов a Л. Н. Толстой

ЧЕХОВ И ЛЕВ ТОЛСТОЙ

Л.Н.Толстой, высоко ценивший рассказы и повести Чехова, решительно не принимал его драматургию. По поводу одной из чеховских пьес Толстой заметил: «Если пьяный лекарь будет лежать на диване, а за окном иди дождь, то это, по мнению Чехова, будет пьеса. <...> По моему же мнению, это скверная скука, и лежа на диване, никакого действия драматического не вылежишь».

В полемике с чеховской эстетикой драмы Толстой сочинил пьесу «Живой труп».

А.П.Чехов и Л.Н.Толстой. 1901

zdroj: Русская литература: Популярная иллюстрированная энциклопедия / С. В. Стахорский, «Дрофа-Плюс», 2007

Образовая прилoга ч. 9: доboвые плакаты кe hrám Medvěд a Raceк

Чеховский „Медведь“ в театре Корша с г. Соловцовым в заглавной роли. Шарж.
 Ал. Чеховъ говоритъ: — А ну-ка, Машенька, покажи, какъ господа барина бра-
 нить... А ну, еще покажи, какъ они съ барынями стужаются, я тебѣ какъ
 они барина обманываютъ и дѣлуютъ.. Молодецъ, Маша! хорошо у тебя выходитъ!

Чеховский „Медведь“ в театре Корша с г. Соловцовым в заглавной роли». Шарж.

28748

УДОЖЕСТВЕННО-ОБЩЕСТВЕННЫЙ
 (Наретный рядъ „Зритель“). **ТЕАТРЪ** (Наретный рядъ „Зритель“).
 Въ Четвергъ, 17-го Декабря,
 поставлено будетъ въ первый разъ:

ЧАЙКА

Драма въ 4-хъ дѣйствіяхъ, сочин. Антона Чехова.

ИСПОЛНЯЮТЪ РОЛИ: Тригорина — Н. С. Станиславскій, Трельковъ — В. Ф. Шейнкманъ, Дорна — А. Л. Бондаревскій, Сорина — В. В. Лукинскій, Шаларова — А. Р. Артамова, Медвѣдъ — І. А. Ткачевскій, Кош — А. И. Андреевъ, Понкинъ — А. Л. Захаровъ, Аркадиной — С. Л. Никольскій, Зарѣной — М. Л. Рогова, Маша — М. П. Лилкина, Павлова Андреевна — Е. М. Рогова, Горюхиной — М. П. Рогова.

Режиссеры К. С. Станиславскій и В. И. Немировичъ-Данченко.

Начало въ 7½ ч. веч., окончаніе около 11½ ч. ночи.

Лица, записавшіяся на первое представленіе драмы „Чайка“, благоволятъ получить билеты до 4-хъ час. Среды, 16-го Декабря, послѣ чего они поступаютъ въ общую продажу.

Въ Пятницу, 18-го Декабря, второе представленіе драмы.

ЦѢНА МѢСТАМЪ ОБЫКНОВЕННАЯ.

Касса открыта отъ 10 час. утра до 8 час. вечера.

Главный режиссеръ К. С. Станиславскій. Завѣдующій резервуаромъ В. И. Немировичъ-Данченко.

риша спектакля «Чайка», состоявшегося в МХТ 17 декабря 1898

zdroj: Энциклопедия для детей. Т. 9. Русская литература Ч. 1. От былин и летописей до классики XIX века / М. Д. Аксенова, «Аванта+», 1999

Образová příloha č. 10: 1. vydání hry Тři sestры

Первое отдельное издание пьесы «Три сестры». Спб., 1901. Обложка с портретами участников первого представления пьесы. Вверху (слева направо): М. Г. Савицкая — Ольга; О. Л. Книппер — Маша; М. Ф. Андреева — Ирина. Внизу: В. В. Лужский — Андрей Прозоров.

zdroj: Бердников, Г. П.: ЧЕХОВ («Жизнь замечательных людей», Серия биографий), «Молодая гвардия», 1974

Образовá přiloha č. 11: dobové fotografie z MCHT z her Strýček Váňa a Tři sestry

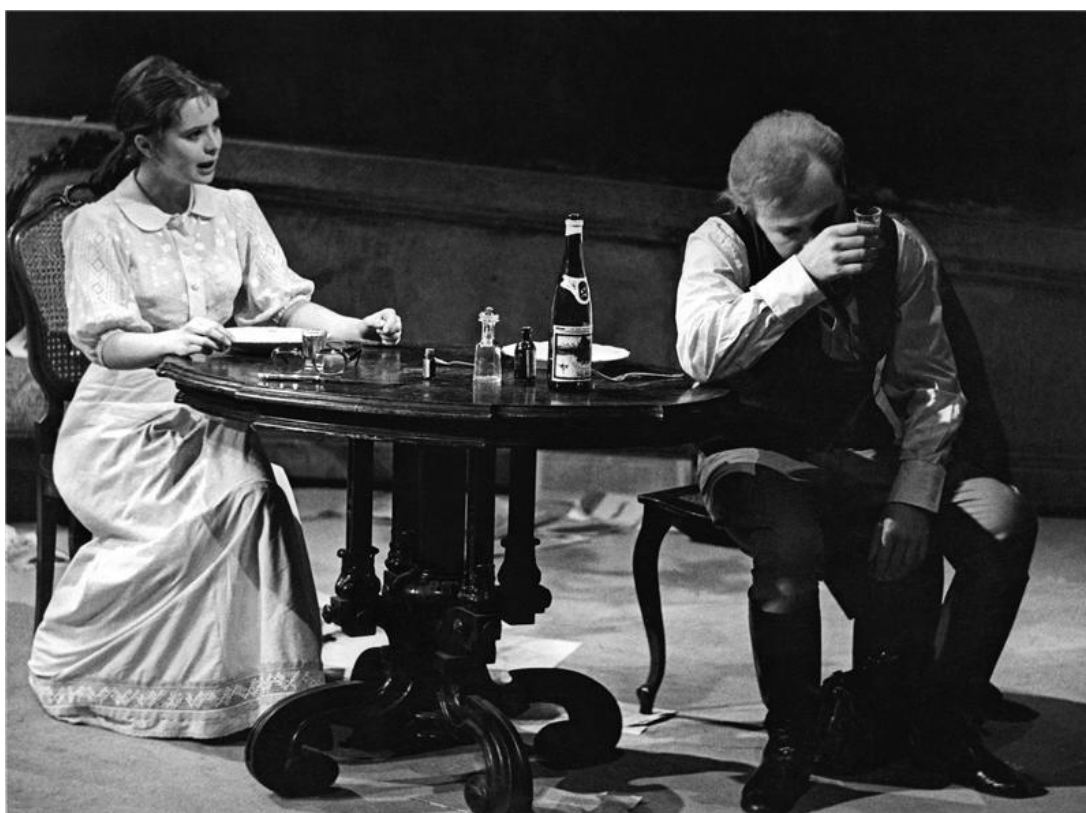
Сцена из спектакля по пьесе А. П. Чехова «Дядя Ваня». Четвёртое действие. МХТ. 1905 г.

Сцена из спектакля по пьесе А. П. Чехова «Три сестры». МХТ. 1916 г.

zdroj: Энциклопедия для детей. Т. 9. Русская литература Ч. 1. От былин и летописей до классики XIX века / М. Д. Аксенова, «Аванта+», 1999

Obrazové přílohy č. 12 a 13: Lesní duch, Národní divadlo

zdroj:<http://archiv.narodni-divadlo.cz/ArchivniDokumentFotografie.aspx?ad=13333>

<http://archiv.narodni-divadlo.cz/ArchivniDokumentFotografie.aspx?ad=13342>

Obrazové přílohy č. 14 a 15: Racek, Národní divadlo (1. foto 1960, 2. foto 2011)

zdroj: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/ArchivniDokumentFotografie.aspx?ad=22501>

<http://archiv.narodni-divadlo.cz/ArchivniDokumentFotografie.aspx?ad=18642>

Obrazová příloha č. 16: Strýček Váňa, Národní divadlo

zdroj: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/ArchivniDokumentFotografie.aspx?ad=4323>

Obrazové přílohy č. 17 a 18: Tři sestry, Národní divadlo

zdroj:<http://archiv.narodni-divadlo.cz/ArchivniDokumentFotografie.aspx?ad=10784>

<http://archiv.narodni-divadlo.cz/ArchivniDokumentFotografie.aspx?ad=10785>

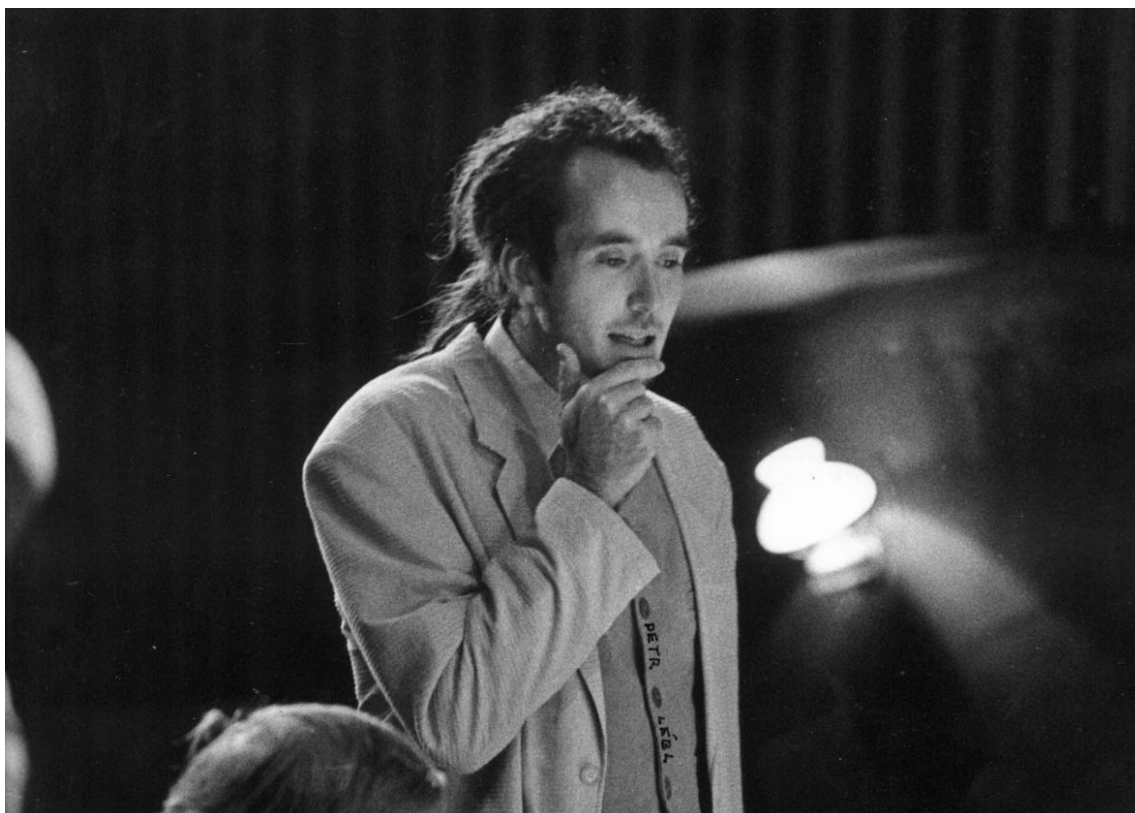

Obrazová příloha č. 19: Višňový sad, Národní divadlo

zdroj: <http://archiv.narodni-divadlo.cz/ArchivniDokumentFotografie.aspx?ad=2220>

Obrazová příloha č. 20: Petr Lébl

zdroj:

http://www.ceskatelevize.cz/ct24/sites/default/files/styles/scale_1180/public/images/1465958-100050.jpg?itok=0S42h2Ch

Obrazové přílohy č. 21 a 22: Racek, Divadlo Na zábradlí

zdroj:<http://img.ceskatelevize.cz/program/porady/94430/foto09/04.jpg?1431692423>

<http://img.ceskatelevize.cz/program/porady/94430/foto09/03.jpg?1431692423>

Obrazová příloha č. 23: Tři sestry, Národní divadlo moravskoslezské

zdroj:<http://www.ndm.cz/image4web/inscenations/image-mark/obrazek-jpg2-jpg-1457356005.jpg>

Obrazová příloha č. 24: Tři sestry, Jihočeské divadlo

JIHOČESKÉ DIVADLO
1957 ČESKÉ BUDĚJOVICE 1957
DIVADELNÍ LIST ČÍSLO 11

A. P. Čechov: TŘI SESTRY
Režie Alois Hajla — Scéna Joan Brehms
Kostymy František Veselý

2. stránka Mária - L. Krajčková — Olga - R. Nováková — Irina - V. Krpálková
3. stránka Mária - L. Krajčková — Tuzenbach - Vl. Stach
Andrej - J. Bulík — Irina - V. Krpálková
4. stránka Nataša - V. Farová — Kulygin - K. Roden
Čebutykin - A. Hardt — Veršinin - O. Hradecký

Div 02 19664 07 H 11371-2

zdroj: <http://www.jihoceskedivadlo.cz/archiv/porad/1030-tri-sestry>

Obrazová příloha č. 25: Fata morgána lásky, Slezské divadlo Opava

zdroj: <http://www.divadlo-opava.cz/repertoar/predstaveni/anton-pavlovic-cechov-antoine-de-saint-exupery-fata-morgana-lasky/>

Obrazová příloha č. 26: e-mail, který jsem zaslala českým divadlům se žádostí o spolupráci

Dobrý den,
jmenuji se Barbora Klausová a jsem studentka třetího ročníku oboru „Cizí jazyky pro evropský a mezinárodní obchod - ruský jazyk“ na Jihočeské univerzitě v Českých Budějovicích. Právě pracuji na své bakalářské práci a ráda bych Vás poprosila o menší spolupráci. Jako téma mé bakalářské práce jsem si zvolila život a dílo Antona Pavloviče Čechova a především pak zpracování jeho divadelních her v českých divadlech. Chtěla bych zmapovat největší česká divadla v ČR a jejich repertoár týkající se Čechova. Zajímalo by mě, jaké inscenace Vaše divadlo od tohoto dramatika již uvádělo – kdy a hlavně jaký ohlas u diváků tyto hry měly; jak dlouho se hrály a jestli do budoucna plánujete uvedení dalších.
Budu Vám velmi vděčná za jakékoli informace nebo poskytnutí kontaktu na osoby, které by mně s tímto tématem mohli pomoci a zodpovědět několik otázek.
Předem děkuji za vstřícnost,
Barbora Klausová

zdroj: vlastní e-mailová schránka